Rapport
Mobilitetsuka 2009

Statens vegvesen

Forord

Dette er en rapport fra Europeisk Mobilitetsuke i Norge 2009. Den beskriver årets tema, hva Europeisk Mobilitetsuke er og en presentasjon av de norske deltakerbyene. Det gis også en oversikt over resultater i Europa og i Norge i form av permanente tiltak som er gjennomført og presentert i forbindelse med Mobilitetsuka.

Det er første gang det lages en samlet rapport fra den norske deltakelsen i Mobilitetsuka. Rapporten for 2009 er i så måte en pilotrapport. Planen er å lage lignede rapporter fra hvert år framover. Hensikten er å få dokumentert alt som gjøres og vise fram resultater. Vi vil takke for fantastisk innsats og engasjement fra alle som deltok og bidro til at Mobilitetsuka i 2009 i Norge ble en suksess, både i innhold og omfang. Det er med glede vi registrerer at 2009 ble nok et rekordår med 14 deltakende kommuner, og to deltakende foretak. Vi takker for bidrag til denne rapporten fra deltakerne, og ber om tilbakemeldinger og innspill til forbedringer. Rapporten er utarbeidet av Kristin Rike i Vegdirektoratet som er nasjonal koordinator for Europeisk Mobilitetsuke i Norge.

Kristin Rike
kristin.rike@vegvesen.no

Innhold:

Kapittel 1	**Bedre byklima som tema**	**5**
	Nedlastbar brosjyre	11
Kapittel 2	**Et europeisk initiativ**	**13**
	Deltakercharteret	17
Kapittel 3	**Guide til gjennomføring av kampanjen**	**21**
	Aktiviteter og tiltak	23
	Permanente tiltak	45
Kapittel 4	**Et prosjekt i Norge**	**55**
	Presentasjon av norske deltakerbyer	
	Bergen	60
	Bodø	64
	Drammen	69
	Fredrikstad	71
	Porsgrunn/Skien	73
	Kristiansand	77
	Mandal	79
	Oppegård	80
	Oslo	81
	Stavanger/Sandnes	83
	Tromsø	86
	Trondheim	89
Kapittel 5	**Resultater i Europa og Norge 2009**	**91**
	Nytt i Norge	96
	Medieoppslag	98
	Tiltak som varer	100
	Europeisk Mobilitetsuke 2010	**102**

Kapittel 1

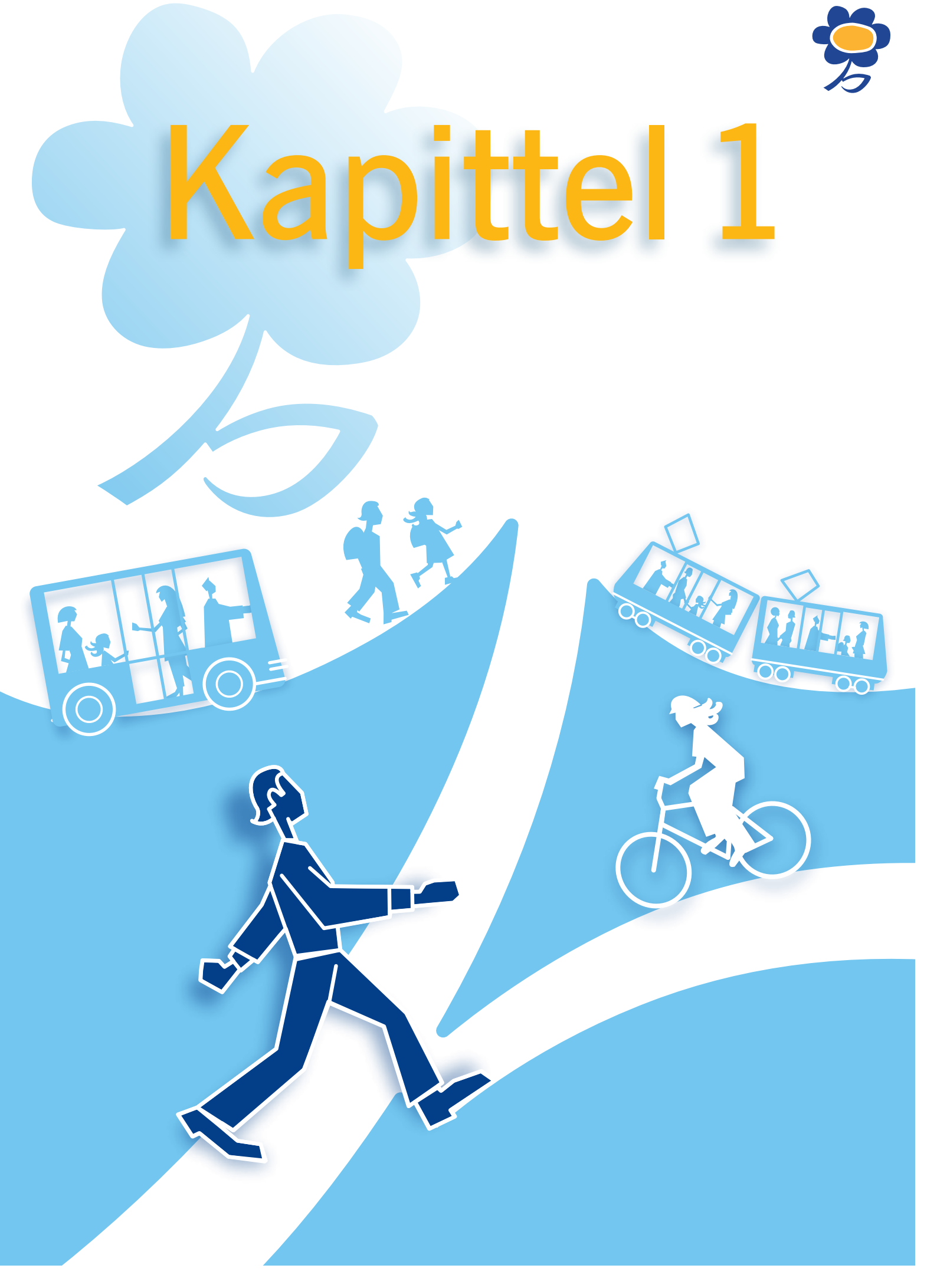

Bedre byklima som tema

Hvorfor «bedre byklima» som sentralt tema i 2009?

De klimaendringer som er i ferd med å skje, representerer en av de største miljømessige, sosiale og økonomiske truslene vår planet står overfor. En rekke av de mest fremstående eksperter på miljøspørsmål og økonomi hevder at dette er den største, avgjørende utfordring som konfronterer menneskeheten, og den må møtes umiddelbart, raskt og med langsiktige målsettinger.

I sin siste rapport konkluderte FNs internasjonale klimapanel (IPCC) at selv med de eksisterende klimatiltakene og relaterte retningslinjer for bærekraftig utvikling vil globale utslipp av klimagasser fortsette å øke over de nærmeste tiår. Disse utslippene, som i hovedsak består av karbondioksid (CO_2), metan (CH_4) og nitrogenoksid (N_2O), fører til global temperaturstigning. Stigende havnivå, hyppigere og mer intense stormer, oversvømmelser, tørke og skogbranner, endringer i økosystemer og økende utbredelse av smittsomme sykdommer er uunngåelige følger. I tillegg vil byområder måtte møte enkelte særskilte utfordringer, f.eks. i forhold til nye helsesystemer, planlegging av grønne gater, evne til å håndtere effektene av hetebølger og lignende.

Vår nåværende reiseatferd er i stor grad avhengig av kjøretøyer som benytter fossilt brensel, noe som gjør transportsektoren til en hovedkilde for CO_2-utslipp. Selv om den senere tids teknologiske utvikling av mer miljøvennlige og energieffektive transportmidler, alternative former for drivstoff og intelligente transportsystemer virker lovende, kan effekten av global oppvarming bare motvirkes ved en overgang til mer bærekraftige transportmåter, som sykling, gange, offentlig transport, bildeling og samkjøring.

Den europeiske union har forpliktet seg til å arbeide konstruktivt for etablering av en global konvensjon for kontroll av klimaendringer, og til å redusere sine totale utslipp til minst 20 % under nivået fra 1990 innen utgangen av 2020. Unionen leder an ved å treffe ambisiøse tiltak på egne vegne, og er forberedt på å utvide den planlagte reduksjonen til så mye som 30 % under en ny global klimaendringsavtale dersom andre industriland også gjør en tilsvarende innsats. EU har i tillegg satt seg som mål å øke andelen fornybar energi til 20 % innen 2020 (for mer informasjon, se www.ec.europa.eu/environment). Under temaet «Bedre byklima» kan det lokale nivået vise sitt eget engasjement, sin besluttsomhet om å bekjempe klimaendringene og sin overbevisning om nødvendigheten av bærekraftig transport.

Det lokale nivået er nærmest innbyggerne. Lokale myndigheter bør derfor opptre som rollemodeller og foregangsfigurer, og bidra til økt bevissthet om hvordan global oppvarming kan motvirkes. Det finnes få andre områder der det er like viktig å overbevise de involverte, fordi det er bare en endring i atferd som kan føre til at hensikten blir oppnådd. Ved å involvere innbyggerne i lokale strategier vil man få økt aksept for tiltakene, og man vil kunne oppnå de ønskede atferdsendringene.

«Bedre byklima» gjelder ikke bare klima i meteorologisk forstand. Temaet kan i tillegg relatere seg til den generelle atmosfæren i byen, som for eksempel allmenn livskvalitet med aspekter som luftkvalitet, støy, trafikksikkerhet, kvaliteten på fellesområder og sosial samhørighet og integrasjon og mye annet, noe som gir det en videre tolkning og mange ulike områder for innsats.

Fakta og trender

Mellom 2000 og 2007 økte utslippene av CO2 til atmosfæren mye raskere enn ekspertene hadde forutsett. Utslippene av CO2 økte i gjennomsnitt med 3,5 % pr. år, noe som er tre ganger raskere enn i perioden fra 1990 til 1999. Det nåværende nivået av CO2 i atmosfæren er det høyeste på 650 000 år![1] Effektene av dette er åpenbare:

11 av de 12 årene mellom 1995 og 2006 var blant de 12 varmeste siden moderne registrering begynte i 1850. Dersom vi fortsetter å slippe ut CO2 til atmosfæren på samme måte, vil vi kunne ha oppnådd en mulig temperaturøkning på mellom 2°C og 5°C allerede ved midten av dette århundret.[2]

Siden 1970-årene har de tropiske stormene både i Atlanterhavet og Stillehavsområdet økt med rundt 50 % i intensitet og varighet, og i 2005 kunne vi observere en nedslående rekord for orkaner i Nord-Atlanteren: Aldri før (siden registreringen startet) har så mange tropiske stormer utviklet seg så tidlig i sesongen. Den tidligere rekorden på 21 orkaner på én sesong (fra 1933) ble slått i 2005, da 27 tropiske stormer slo inn over land. Det forventes at slike ekstreme værforhold vil opptre enda hyppigere i fremtiden.[3]

Et spesielt anliggende er det faktum at de første effektene av klimaendring vil oppleves mest akutt av verdens fattigste og av de land som har bidratt minst til de globale utslippene av klimagasser. Allerede i dag har mer enn 20 millioner mennesker blitt tvunget til å forlate sine hjem på grunn av endringer i miljøforhold. FN anslår at antallet «klimaflyktninger» kan komme til å øke til så mye som 400 millioner innen 2050![4]

Transport som en katalysator for klimaendringer

Transportsektoren er fortsatt den raskest økende forbrukeren av energi og den største produsenten av klimagasser innenfor EU. Transport står for rundt en tredjedel av det totale energiforbruket og for mer enn en femtedel av utslippene av klimagasser.
Av dette står bruken av privatbiler for det meste av utslippene. I tillegg er transportsektoren ansvarlig for en betydelig andel av luftforurensningen og støyplagen i byene. Fordi den deler landskapet inn i stadig mindre biter har den alvorlige konsekvenser for dyr og planter.[5] Forbedringene i energieffektivitet innenfor ulike transportformer er betydelige, men de blir mer enn oppveid av den stadige veksten i transportsektoren: 1,9 % årlig vekst i passasjertransport (med en total andel på 75 %) og 2,7 % for varetransport. Som et resultat av denne økningen stiger fortsatt energiforbruket og utslippene av klimagasser fra transport. Fra 1990 til 2005 var denne økningen på hele 27 %. Dette forverres ytterligere av overgangen fra mer miljøvennlige transport-

former til biler og fly spesielt. Årsakene til dette finnes i den økende velstanden, et økende antall bileiere, billigere flybilletter og derved mer turisttrafikk (med fly). Dersom utslippene fra transportsektoren hadde fulgt samme mønster som samfunnet som helhet ville de totale utslippene av klimagasser innenfor EU i perioden 1990-2005 ha falt med 14 % i stedet for bare 7,9 %.[6]

Mye har blitt gjort – men det er behov for mye mer!

Lokale myndigheter og transportpolitikken med dem erkjenner i økende grad behovet for å bremse transportveksten og øke markedsandelene til bærekraftige transportformer. Rimelig og effektiv prissetting, mer målrettede investeringer for kvalitetsforbedringer i den urbane infrastrukturen for transport – inkludert busser, fellesområder, stoppesteder, terminaler, sykkelveier og gangveier – reguleringsplaner og økt bevissthet om effektene av individuelle valg av transportmåter er bare noen få eksempler på verktøy som kan benyttes til å oppnå dette.[7]

Fordelene er åpenbare: hver kilometer tilbakelagt på sykkel eller til fots, hver kilometer mindre i bil og hver biltur som unngås er et aktivt bidrag til beskyttelse av klimaet. For eksempel er det individuelle bidraget til utslipp av klimagasser opp til ti (!) ganger mindre ved bruk av offentlig transport enn ved bruk av bil. (ref EU-rapp, sjekk)

EMU gir en utmerket plattform for å formidle den sentrale rolle bærekraftig mobilitet spiller, for å informere innbyggerne om de skritt lokale myndigheter tar mot en grønnere fremtid, for å fremme bruken av offentlig transport, og for å vise hva hver enkelt av oss kan gjøre for å møte utfordringen fra klimaendringene.

1 IPCC
2 IPCC, The Stern Review
3 Massachussets Institute of Technology
4 United Nations University; University of Hamburg
5 European Environment Agency (EEA)
6 EEA
7 EEA

Brosjyren kan lastes ned på www.mobilitetsuken.no

Kapittel 2

Et europeisk initiativ

Hvorfor en Europeisk Mobilitetsuke?

Initiativet «I byen uten bilen» begynte i Frankrike i 1998, og har i årene etter hatt en strålende utvikling og en betydelig utbredelse geografisk. Deltakende byer har gjennom «I byen uten bilen»- markeringen en mulighet til å vise at de bryr seg om miljøspørsmål. I løpet av en hel dag kan lokale myndigheter presentere sine bykjerner i et annet lys, og iverksette tiltak for å begrense biltrafikken i bestemte områder, oppfordre til bruk av bærekraftige transportmåter og øke bevisstheten om de miljø-messige virkningene av innbyggernes valg av transportmåter.

Resultatet av den betydelige økningen i oppslutning verden over ble fra 2002 den utvidede kampanjen slik vi kjenner den i dag; ei hel uke under navnet «Europeisk Mobilitetsuke». Hvert år avholdes den Europeiske Mobilitetsuken fra den 16. til den 22. september, med fokus på bærekraftig mobilitet. 22. september er den internasjo-nale Bilfrie dagen og inngår som en del av Mobilitetsuka. Europeisk Mobilitetsuke gir mulighet til å arrangere en lang rekke aktiviteter, og gir en plattform for både lokale myndigheter, organisasjoner og foreninger til å:

- Informere om sine nåværende retningslinjer, initiativer og vellykkede erfaringer i forhold til bærekraftig urban mobilitet.
- Bidra til å øke innbyggernes bevissthet om de skadevirkninger de nåværende utviklingstrendene i urbane transportsystemer har for miljø og livskvalitet.
- Etablere praktisk samarbeid med lokale interessenter.
- Være del av en felleseuropeisk kampanje, med et felles mål og en felles identitet sammen med andre byer og kommuner.
- Legge vekt på lokalt engasjement for en bærekraftig urban transportpolitikk.
- Sette i verk nye, langsiktige retningslinjer og permanente tiltak.

Permanente tiltak

For at kampanjen skal få en varig og reel effekt på folks reisevaner har Mobilitetsuka et hovedfokus på permanente tiltak som gjøres i byene. Tiltakene det fokuseres på har det til felles at de legger til rette for at folk skal kunne velge et byliv uten bilen. I tillegg til rene transporttiltak legges det opp til at tiltak for bedret tilgjengelighet i byrommene, samt tiltak som bidrar til mer levelige og gode byer både sosialt og miljømessig, fanges opp. Deltakerne rapporterer selv inn relevante tiltak gjennom deltakelsen i Mobilitetsuka. Alle relevante tiltak som settes i verk i inneværende kalenderår kan rapporteres inn. Gjennom arrangementer i Mobilitetsuka, og presseomtale av disse, promoteres flest mulig av tiltakene mot befolkningen gjennom hele Mobilitetsuka.

For å delta i Mobilitetsuka må det offisielle deltakercharteret undertegnes av kommunens Ordfører. I deltakercharteret rapporteres alle relevante tiltak inn etter et standard system (som vist nedenfor) som er likt over hele Europa:
Å sette fokus på gjennomførte permanente tiltak er viktig fordi:

- Det beviser at lokale myndigheter tar miljøvennlig bytransport på alvor.
- Ved at lokale myndigheter forplikter seg til å innføre slike tiltak motiveres befolkningen til å endre sine transportvaner.
- De permanente tiltakene er varige, og Mobilitetsukas budskap om mer miljøvennlige reisevaner varer året igjennom.

Partnerskap for bærekraftig mobilitet

Ingen lokal myndighet kan oppnå bærekraftig mobilitet alene. Dette er en lang prosess som krever både politisk støtte og forpliktende partnerskap. Europeisk Mobilitetsuke oppfordrer derfor lokale myndigheter til å inngå slike partnerskap, og til å involvere lokale aktører i størst mulig grad. Hver lokal myndighet forventes å finne frem til lokale partnere som er relevante for de ulike arrangementene, og koordinere forberedelsen av Europeisk Mobilitetsuke i nært samarbeid med dem.

På europeisk nivå benytter samarbeidsgruppen for Europeisk Mobilitetsuke den samme tilnærmingen, og har etablert et løfte for Europeisk Mobilitetsuke som er undertegnet av rundt tjue europeiske og internasjonale organisasjoner. Disse organisasjonene har offisielt uttrykt sin støtte til initiativet. EMU utgjør derfor en velegnet sammenheng der europeiske og internasjonale interessenter kan arbeide sammen mot et felles mål: oppnåelse av bærekraftig urban transport.

Vellykket gjennomføring av Europeisk Mobilitetsuke fra 2002 til 2009

Europeisk Mobilitetsuke var en suksess fra første stund: 320 lokale myndigheter fra 23 land deltok fullt ut, mens ytterligere 111 byer ga sin støtte. Kjennskapen om initiativet har økt for hvert år, og opinionen stiller seg positivt: mer enn 80 % av de som ble intervjuet uttrykte sin støtte. De fleste erkjenner også verdien av Europeisk Mobilitetsuke som en kampanje for å rette søkelyset på overdreven bilbruk i byer, og et stort flertall ville ønske å ha denne kampanjen oftere.

I 2009 deltok et rekordantall på 2 181 lokale myndigheter offisielt i Europeisk Mobilitetsuke, og 4144 permanente tiltak ble gjennomført. Totalt deltok rundt 220 millioner innbyggere i 39 land!!!

www.mobilityweek.eu

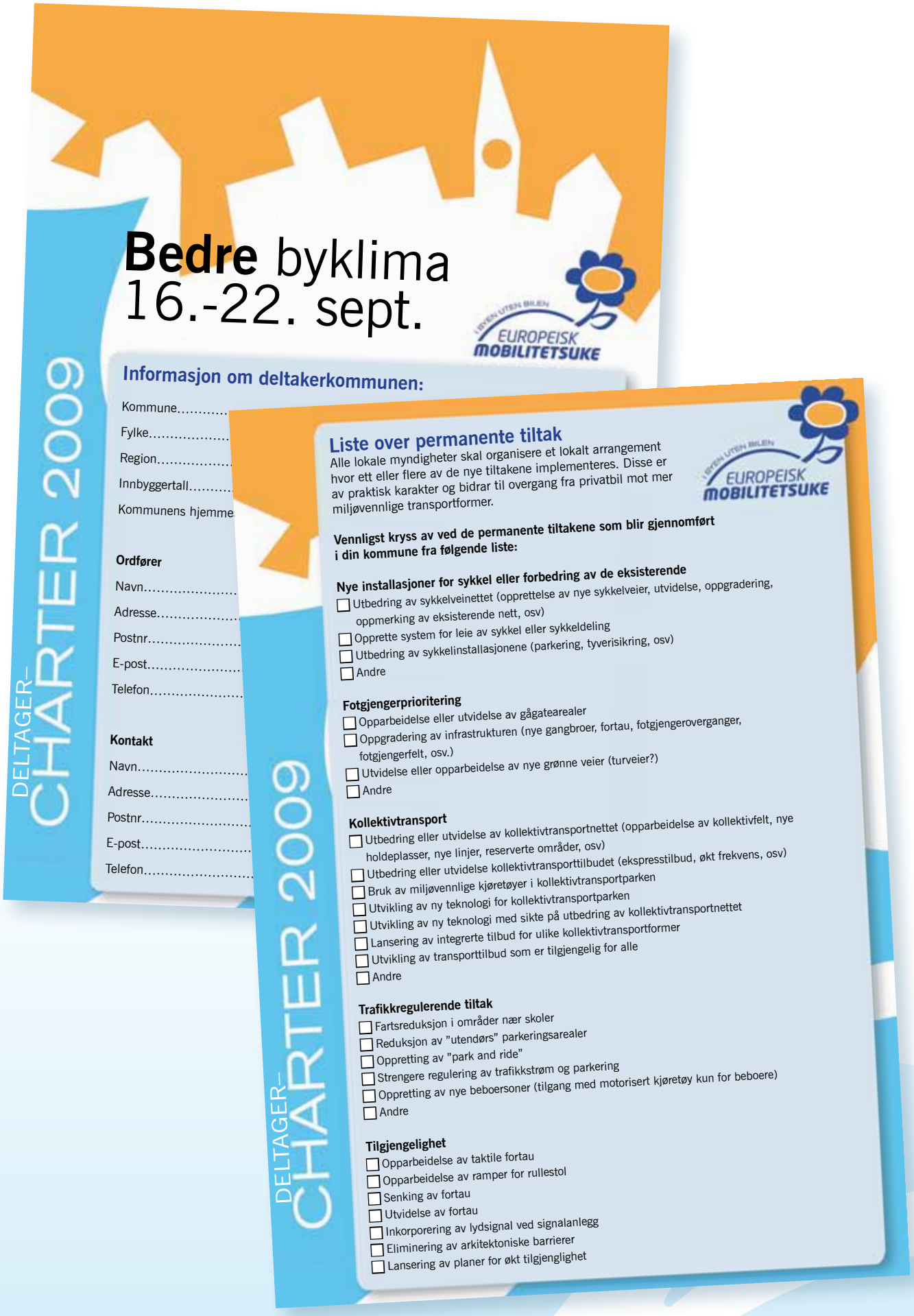
DELTAGER–
CHARTER 2009
Bedre byklima
16.-22. sept.
I BYEN UTEN BILEN
EUROPEISK
MOBILITETSUKE
Informasjon om deltakerkommunen:
Kommune.....
Fylke.....
Region.....
Innbyggertall.....
Kommunens hjemme
Ordfører
Navn.....
Adresse.....
Postnr.....
E-post.....
Telefon.....
Kontakt
Navn.....
Adresse.....
Postnr.....
E-post.....
Telefon.....
DELTAGER–
CHARTER 2009
Liste over permanente tiltak
Alle lokale myndigheter skal organisere et lokalt arrangement hvor ett eller flere av de nye tiltakene implementeres. Disse er av praktisk karakter og bidrar til overgang fra privatbil mot mer miljøvennlige transportformer.
I BYEN UTEN BILEN
EUROPEISK
MOBILITETSUKE
Vennligst kryss av ved de permanente tiltakene som blir gjennomført i din kommune fra følgende liste:
Nye installasjoner for sykkel eller forbedring av de eksisterende
Utbedring av sykkelveinettet (opprettelse av nye sykkelveier, utvidelse, oppgradering, oppmerking av eksisterende nett, osv)
Opprette system for leie av sykkel eller sykkeldeling
Utbedring av sykkelinstallasjonene (parkering, tyverisikring, osv)
Andre
Fotgjengerprioritering
Opparbeidelse eller utvidelse av gågatearealer
Oppgradering av infrastrukturen (nye gangbroer, fortau, fotgjengeroverganger, fotgjengerfelt, osv.)
Utvidelse eller opparbeidelse av nye grønne veier (turveier?)
Andre
Kollektivtransport
Utbedring eller utvidelse av kollektivtransportnettet (opparbeidelse av kollektivfelt, nye holdeplasser, nye linjer, reserverte områder, osv)
Utbedring eller utvidelse kollektivtransporttilbudet (ekspresstilbud, økt frekvens, osv)
Bruk av miljøvennlige kjøretøyer i kollektivtransportparken
Utvikling av ny teknologi for kollektivtransportparken
Utvikling av ny teknologi med sikte på utbedring av kollektivtransportnettet
Lansering av integrerte tilbud for ulike kollektivtransportformer
Utvikling av transporttilbud som er tilgjengelig for alle
Andre
Trafikkregulerende tiltak
Fartsreduksjon i områder nær skoler
Reduksjon av "utendørs" parkeringsarealer
Oppretting av "park and ride"
Strengere regulering av trafikkstrøm og parkering
Oppretting av nye beboersoner (tilgang med motorisert kjøretøy kun for beboere)
Andre
Tilgjengelighet
Opparbeidelse av taktile fortau
Opparbeidelse av ramper for rullestol
Senking av fortau
Utvidelse av fortau
Inkorporering av lydsignal ved signalanlegg
Eliminering av arkitektoniske barrierer
Lansering av planer for økt tilgjenglighet

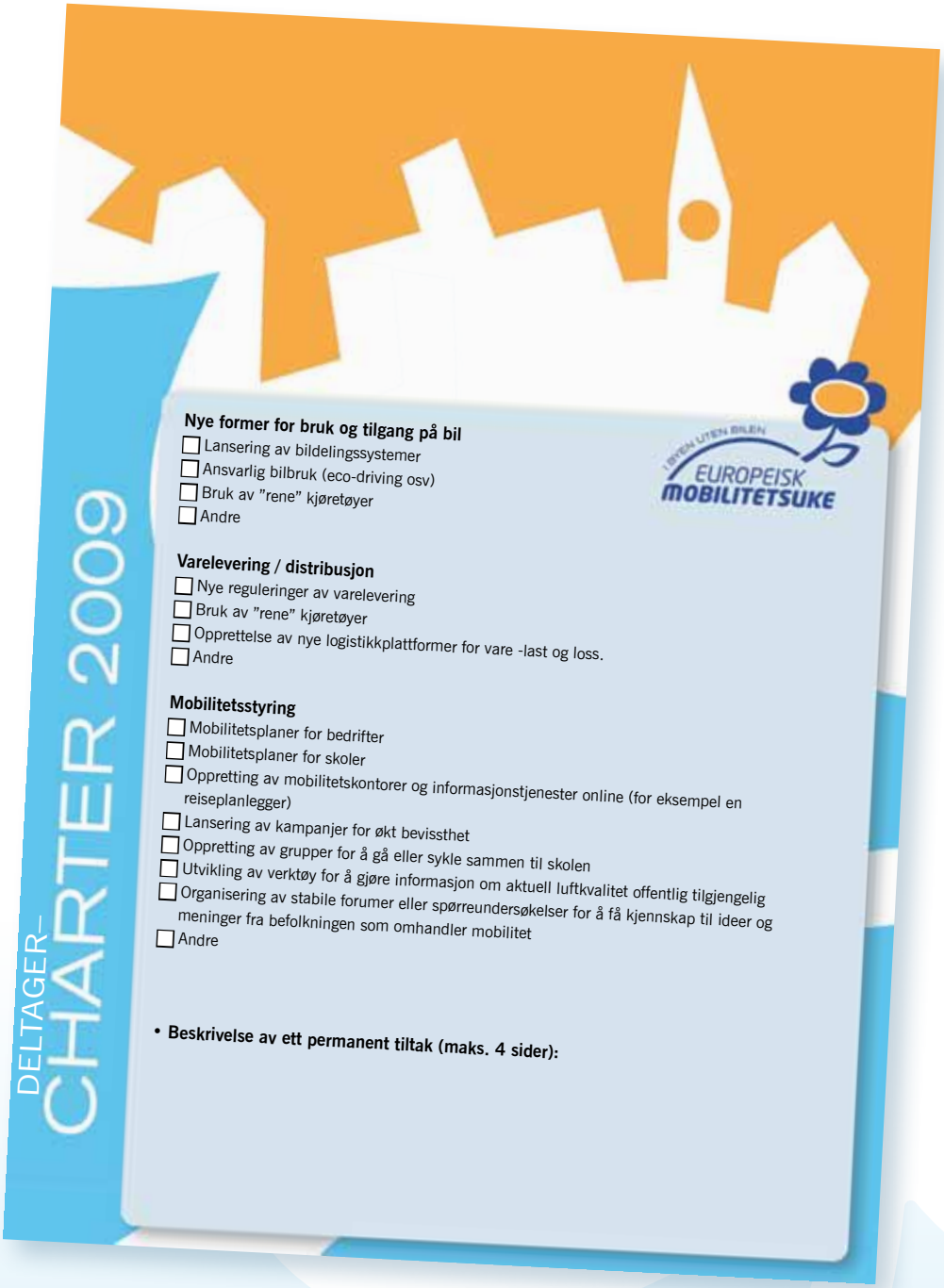

Charteret kan lastes ned på www.mobilitetsuken.no

Kapittel 3

Kampanjens guide til en vellykket gjennomføring av mobilitetsuka

Aktiviteter og tiltak

Aktiviteter for 7 dager viet til bærekraftig mobilitet

Som beskrevet i charteret for Europeisk Mobilitetsuke 2009 kan byer og kommuner som vil kvalifisere seg til deltakelse i EMU, organisere en uke med aktiviteter som fokuserer på utvalgte tema relatert til bærekraftig urban transport i perioden fra 16. til 22. september.

Hva de andre dagene angår, har den europeiske kampanjeledelsen i fellesskap med de europeiske partnerne utviklet et bredt spektrum av forslag til lokale aktiviteter, på basis av lokale erfaringer fra tidligere år.

De tre hovedformene for bærekraftig transport, inkludert kombinasjonene mellom dem (intermodalitet) vil utgjøre en naturlig basis for flertallet av aktivitetene. I de følgende avsnitt vil du derfor finne forslag til aktiviteter med nyttige råd om:

➜ Offentlig transport ➜ Syklister ➜ Fotgjengere

➜ Mobility Management ➜ Ansvarlig bilbruk ➜ Fritid

➜ Shopping ➜ Mobilitet og helse ➜ Grønne korridorer

For å sette opp et interessant program over sju dag entuelle andre tematiske arrangementer som kan være mer relevante i lokal sammenheng. Ideer til aktiviteter rundt temaene «Fremkommelighet», «Trygge gater for barn», «Smartere arbeidsreiser», «Gater for mennesker» og «Ren luft for alle» finnes i håndbøkene til tidligere års Mobilitetsuke, som kan fåes ved henvendelse til det europeiske informasjonssentret.

Lansering av Europeisk Mobilitetsuke

Offentlige arrangementer og mediedekning på den første dagen av Europeisk Mobilitetsuke – 16. september – gir en utmerket anledning til å starte opp EMU med å:

- Innføre spesielle tilbud, som f.eks. et ukekort som gir redusert pris på offentlig transport under hele EMU.
- Utvide tjenestetilbudet (hyppigere avganger, spesielle tilbud, skytteltrafikk o.l.) og informasjonstilbudet (kart, reiserådgivning, kommunale nyhetsbrev osv.).
- Gi bedre intermodalitet ved å etablere forbindelser mellom de ulike transportformer som står i fokus under EMU.
- Belønne dem som lar bilen stå hjemme under EMU, og intervjue dem, slik at de kan fortelle hvilke alternative transportmåter de benyttet og hvordan dette virket i praksis.
- Lansere de permanente transporttiltak byen har planlagt innenfor rammen av Europeisk Mobilitetsuke.

Offentlig transport

Bruk av offentlig transport til dekning av mobilitetsbehov er et helt sentralt tema for Europeisk Mobilitetsuke. Kollektivtransport bør være synonymt med frihet, og grunnleggende for god mobilitet i byområder.

Alle selskaper for kollektivtransport i EU vil kunne bruke EMU som en mulighet til å fremme intermodale løsninger, og til å gi tydelig informasjon om hvordan offentlig transport er forbundet med andre former for transport. Man kan dermed vise hvordan kollektivreiser kan være et utmerket alternativ til bruk av privatbil.

I det følgende presenteres en rekke mulige tiltak som kan bidra til å øke deltakelsen i Europeisk Mobilitetsuke, og det gis ideer til hvordan det kan organiseres vellykkede arrangementer dedikert til kollektivtrafikk spesielt. Alle tiltak bør rette oppmerksomheten mot den betydning kollektivtrafikken har for å forbedre kvaliteten på trafikksystemene, og det gjensidige forholdet kollektivtrafikken har til andre former for reising. Tiltakene har som mål å vekke interesse for EMUs budskap hos media som TV, radio og aviser.

Smartere arbeidsreiser

Dette temaet omfatter tilgjengelighet til og kvalitet på offentlig transport til private og offentlige arbeidsplasser, promotering av (nye) offentlige transporttilbud og bestemte lokaliteter, tilgjengelig informasjon om offentlig transport, og tiltak eller økonomiske insentiver til bruk av offentlig transport.

- Avtal opprettelse av stoppesteder nær arrangementet med lokale kollektiv-transportselskaper.
- Gi økonomisk støtte til bruk av offentlig transport (rabatterte billetter, refusjon).
- Gi garantert skyss hjem til samkjørere og brukere av offentlig transport ved behov.
- Innfør spesialtilbud i form av en EMU-billett med lavere takst på hele transport nettet til arbeidsreisende hele uken.
- Gi informasjon om offentlig transport og andre bærekraftige transportformer på intranettet.
- Organiser en personlig rådgivningstjeneste for transport.
- Tilby en forfriskning på bussholdeplasser i nærheten, eller om bord på bussen.
- Reklamer for planlagte tiltak på spesielt travle kollektivruter.
- Arranger en konkurranse mellom de mest populære transportmidlene (bil, offentlig transport, sykkel og gange).
- Gi bedre intermodalitet ved opprettelse av forbindelser mellom de enkelte transport former som står i fokus under EMU.
- Arranger et frokostmøte mellom representanter for UITP (International Association of Public Transport) og ansatte i offentlig administrasjon for diskusjon av hvordan bruken av offentlig transport kan økes og hvilke positive virkninger dette vil ha for ulike parter.

Intermodalitet

Kombiner tiltak for å fremme bruken av sykkel og offentlig transport, som f.eks.

- Tillat sykler på offentlige transportmidler utenom rushtiden.
- Bygg nye sykkelstativ ved knutepunkter og holdeplasser for å oppfordre folk til å bruke sykkel som overgang til neste forbindelse.

Intermodalitet

Kombiner tiltak for å fremme bruken av sykkel og offentlig transport, som f.eks.

- Tillat sykler på offentlige transportmidler utenom rushtiden.
- Bygg nye sykkelstativ ved knutepunkter og holdeplasser for å oppfordre folk til å bruke sykkel som overgang til neste forbindelse.

Dette kan øke attraktiviteten til offentlig transport, se tabellen:

	Gjennomsnittsfart	Avstand tilbakelagt på ti minutter	Område dekket
Til fots	5 km/t	0,8 km	2 km^2
På sykkel	20 km/t	3,3 km	32 km^2

- Bildeling og samkjøring: Informer passasjerer på offentlig transport om hvordan de kan delta i eksisterende ordninger eller etablere nye, og belønn samkjørere med fortrinnsrett til parkering ved knutepunkter, slik at de kan fungere som mating til kollektivtilbudet.
- Innfør mulighet for fellesdrosjer etter behov fra knutepunkter for kollektivtrafikk.
- Opprett informasjonssystemer på tvers av transportformene, f.eks. slik at togpersonale kan gi informasjon om bussruter og omvendt.

Tilgjengelighet til kollektivtransport

Tilgjengelighet for funksjonshemmede og andre forflytningshemmede er et viktig tema for å øke bruken av kollektivtransport. Tilgjengelighet til transport er ikke bare en rettighet og en nødvendig forutsetning for å sikre sosial inkludering – tilgjengelig transport betyr også behagelig transport av høy kvalitet for alle. Erfaringen viser at antallet ikke-funksjonshemmede passasjerer faktisk øker hvis kollektivtransporten blir mer tilgjengelig.

- Definer målsettinger for tilpasning av stoppesteder for bedre tilgjengelighet, med mindre avstand mellom fortauet og stigtrinnet på bussen.
- Etabler bussholdeplasser nær bedrifter for å tilrettelegge atkomst.
- Utform og gjennomfør et seminar om funksjonshemmede og deres situasjon for sjåfører og transportselskaper i nært samarbeid med de funksjonshemmedes organisasjoner.
- Innfør rutetabeller og annen viktig informasjon i lett tilgjengelige formater, i store typer, som blindeskrift, lett oversiktlig eller som lyd.
- Definer målsettinger for tilpasning/etablering av infrastruktur som øker tilgjengeligheten av offentlig transport (busser med senket gulv, adgang for rullestoler og barnevogner, heiser, ramper, seter, billettautomater osv.).
- Sikre at funksjonshemmede lett kan skaffe seg informasjon om atkomstmulighetene til en bestemt transportform (gjennom lett tilgjengelige nettsteder, telefon, brosjyrer osv.)
- Organiser et lokalt møte for å diskutere og skissere en tilgjengelighetsplan og hvordan denne skal settes i verk.
- Arranger et frokostmøte med European Disability Forum for å vurdere hvordan man skal løse tilgjengelighetsproblemer på lokalt nivå.

Sikkerhet

- Publiser sikkerhetsstatistikk for lokale transportselskaper i media. UITP har f.eks. følgende tall som kan sees i relasjon til lokale forhold:
  - Trafikkulykker krever mer enn 45 000 dødsofre i Europa hver år.
  - Det er en direkte sammenheng mellom antall drepte i trafikken i byer og antall reiser som foretas med bil. I byer med velutviklede offentlige transportsystemer er dette antallet bare halvparten av der hvor nesten alle reiser foretas med bil.
  - Trafikkulykker er den hyppigste dødsårsaken blant unge mellom 1-25 år i EU-landene.
- Presenter utnevnelsen av nye sikkerhets- eller informasjonsmedarbeidere på rutenettet.
- Sørg for trygge og attraktive gangveier til stoppestedene.

Informasjon til de reisende

- Innfør en ny type rutetabell eller nettbasert tjeneste.
- Åpne et mobilitetssenter eller en annen overgripende informasjonstjeneste som kan gi informasjon om alle former for transport, rutetabeller, tilgjengelighetsrapporter osv.
- Bruk EMU til å finne ut hva publikum mener om tjenestene.

Kommunikasjon med publikum og ansatte

For at EMU skal bli vellykket må de ansatte være godt informert. Dersom rutenettet allerede benytter sin fulle kapasitet, så bruk EMU til å informere passasjerene om hva du planlegger for å forbedre dette, eller når nye, forbedrede transportmidler vil settes i trafikk. EMU kan benyttes som en informasjonskampanje for både passasjerer og ansatte. Aktivitetene kan omfatte:

- Besøk til kollektivselskapets kontrollsenter, med forklaringer på hvordan kontrollen over hyppighet, fart og rutenett utøves, som hovedelementene i et tilgjengelig tjenestetilbud.
- Arranger en utstilling, organiser en demonstrasjon eller testkjøring av en prototyp av et nyskapende offentlig transportmiddel på noen regulære ruter.
- Opplys om avbrudd på grunn av bygging av nye linjer, eller besøk en byggeplass for en ny T-banestasjon eller trikkelinje.

Sykling

Europeisk Mobilitetsuke utgjør en utmerket anledning for alle aktører til å forene sine krefter og lære om integrering av mobilitetspolitiske tiltak. Sykling relaterer seg til alle aspekter som utgjør en «by verdt å bo i». Sykler sparer plass og energi, og skaper verken støy eller luftforurensning. De bidrar til bærekraftig mobilitet og trivsel i det offentlige rom, de er effektive og gir en helseeffekt. Alle byer som deltar vil bli motivert til å lære noe nytt og til å treffe tiltak, noe som vil gjøre EMU til et springbrett for sykkelbruk i byen.

Alle de forslag til aktiviteter som er listet opp her er ment å henlede oppmerksomheten mot viktigheten, potensialet og fordelene ved sykling. Disse omfatter forbedringer av den offentlige transportkjeden (tog, buss, trikk, T-bane) og en betydelig økning av tilgjengeligheten og effektiviteten i begge disse transportformene, og bør derfor få bred oppmerksomhet.

Sykling og smartere arbeidsreiser

De følgende forholdene bør tas opp: Infrastruktur for sykler på arbeidsplassen, sykkeltyverier, trygghet for syklister på vei til jobben og insentiver som kan få flere til å sykle til jobben.

- Sett opp en informasjonsstand for sykkelbruk på et sted i rådhuset som er godt besøkt og lett tilgjengelig for både ansatte og publikum.
- Etabler en fadderordning noen uker på forhånd, der frivillige kommunalt ansatte kobles med en erfaren sykkelbruker. Den nye syklisten skal deretter sykle til jobben sammen med fadderen, og dette paret kan så bli intervjuet om sine erfaringer (pressemelding, nyhetsbrev, nettsted) under EMU.
- Organiser en «Sykle til jobben»-dag, der det tilbys insentiver for bruk av sykkel til den daglige arbeidsreisen.
- Organiser en «pendlerkonkurranse» mellom de mest populære transportformene (bil, offentlig transport, motorsykkel, gange og sykling) for å vise at sykling ikke bare er det billigste, det meste miljøvennlige og det sunneste alternativet, men i de fleste tilfeller også det raskeste!
- Tilby gratis frokost til alle som sykler til jobben.
- Hold en moteoppvisning for sykkelutstyr, utvikle bedriftsprofilerte sykkelartikler (regnkapper med bedriftens logo osv.)
- Gi sykkelvennlige bedrifter en utmerkelse eller hederspris.
- Distribuer informasjon om trygge ruter for sykling til jobben (i samarbeid med politiet eller samferdselsetaten)

Infrastruktur for sykler

- Etabler en informasjonstjeneste eller stand for syklister der det kan gis direkte informasjon til ansatte, huseiere, besøkende osv.
- Utvikle partnerskap med bedrifter for etablering av garderober der syklister kan skifte og dusje.
- Opprett trygge og skjermede sykkelparkeringer.
- Kjøp inn sykler til en offentlig eller bedriftsbasert sykkelpark.
- Opprett en offentlig tjeneste for reparasjon av sykler.
- Flytt sykkelparkeringen til nær inngangen til offentlige bygninger, kontorer, bedrifter, kjøpesentre osv.

«Bli en daglig syklist!»

- Organiser et seminar eller en stand i samarbeid med en lokal sykkelorganisasjon for å gi informasjon til innbyggerne om hva de bør gjøre dersom de ønsker å gå over fra bil til sykkel som transportmåte (med spesiell oppmerksomhet mot dem som bor opp til fem kilometer fra arbeidsplassen).
- Organiser en utstilling av sykkelprototyper eller gamle sykler.
- Forespør den lokale sykkelorganisasjonen, sykkelutleiefirmaer og sportsforretninger om opprettelse av verksteder for reparasjon eller vedlikeholdssjekk av sykler.
- Oppfordre den lokale sykkelorganisasjonen eller politiet til å etablere ordninger for merking av sykler som beskyttelse mot tyverier.
- Inviter innbyggere til å delta i en «Sykkelturnering i hverdagen». Be deltakerne om å feste en plakat på ryggen der de angir hvor langt de sykler hver dag. Alle plakatene kan bli vist til publikum på en utstilling på slutten av turneringen.

Fotgjengere

I det følgende presenteres en meny av tiltak som nasjonale og lokale myndigheter kan benytte for å henlede oppmerksomheten på betydningen av det å gå som en transportmåte, og mot behovet for å gjøre gatene mer levelige og tilgjengelige. De foreslåtte aktivitetene konsentrerer seg om tiltak som kan organiseres raskt og som ikke er fysisk permanente – selv om hensikten er at de skal sette varige spor i folks tankegang.

De fleste av tiltakene krever ingen langvarige eller kostbare forberedelser, men har som formål å trekke oppmerksomhet fra TV, radio og aviser mot budskapet til Europeisk Mobilitetsuke.

Fotgjengere og smartere arbeidsreiser

- Oppfordre bedrifter til å spandere frokost (eller en annen belønning) på ansatte som går til jobben.
- Overtal bedriftens ledelse til å belønne ansatte som går til jobben hver dag, f.eks. med økonomiske insentiver eller to minutter ekstra opptjent ferie (to minutter pr. dag gir ti timer på årsbasis, dvs. en ekstra dag fri).
- Foreslå for bedrifter at de gir en gave til gatefeierne som vedlikeholder fortauet og området rett utenfor bygningen deres.
- Gi råd til bedrifter om hvordan de kan endre utformingen av parkeringsplassen, slik at fotgjengere får fortrinnsrett, eller slik at området blir mer tilpasset fotgjengere.
- Få administrerende direktør til å ta en spasertur i gatene rundt selskapets bygning(er) og til nærliggende bussholdeplasser og stasjoner, for å vurdere tilgjengeligheten for fotgjengere.
- Arbeid med en gruppe bedrifter for oppstart av regelmessig taggefjerning i nærområdet.
- Distribuer informasjon om trygge gangveier.

Levende gater

- Arranger en tur for ordføreren eller bystyret til fots i en bydel slik at de kan vurdere eventuelle problemer, som f.eks. tagging, hullete fortau, forsøpling, hundelort o.l., og hvordan dette kan forbedres.
- Plant trær i mindre attraktive gater (hvis planting vanligvis gjøres på andre tider av året, kan det hende at bare forberedelsene vil kunne gjennomføres).
- Avdekk en permanent gateskulptur eller hold en midlertidig skulpturutstilling i en gate med bredt fortau, og hold en åpningsseremoni.
- Hold innvielse av en ny sone med fartsbegrensning (30 km/t eller 40 km/t).
- Få forretningsdrivende og andre huseiere med i kampanjen gjennom en lokal næringsorganisasjon.

Nasjonale myndigheter

- Barn kan få følge av samferdselsministeren på vei til skolen.
- Samferdselsministeren kan møte foreldre med barn på gater med fartsgrense 30 km/t eller 40 km/t for å diskutere lokale forhold for fotgjengere.
- Med lokale barn til stede kan samferdselsministeren innvie en ny fotgjengerbru, gangvei eller annet tiltak som tilgodeser fotgjengere.
- Samferdselsministeren, og hvis mulig også andre regjeringsmedlemmer, kan gå til og fra jobben eller buss-/togforbindelse osv.
- Justisministeren kan bli med en politipatrulje på en rundtur for å vise hvordan lov og orden håndheves på gatene.
- Nasjonale myndigheter kan lansere forslag om lovgivning som legger en avgift på alle kilder til forsøpling på gatene – plastposer, sigarettesker og sjokoladepapir – der inntekten går til bedre vedlikehold av gater. I Irland legges det allerede en avgift på «gratis» plastposer.

Alle disse aktivitetene kan selvfølgelig også utføres av ordførere og andre lokale beslutningstakere!

Mobility management

Mobility management er en tilnærming som søker å overvinne separasjonen mellom ulike transportformer til fordel for mer bærekraftige typer, som sykling, bilfellesskap, tradisjonell kollektivtransport og nye og fleksible transportmåter og tjenester – f.eks. lokale busser med fleksible ruter, etterspørselsdrevet transport, fellesdrosjer, bildeling, fellestransport fra parkeringsplasser, fraktløsninger for byer og varelevering etc.

Mobility management er i økende grad avgjørende for bærekraftig utvikling i byer. Denne tilnærmingen innebærer nye samarbeidsformer og et sett med virkemidler som kan understøtte og stimulere til holdnings- og atferdsendringer til fordel for bære-kraftige transportformer. Disse virkemidlene er vanligvis basert på informasjon, kommunikasjon og koordinering, og krever formidling.

Mobility management har allerede i flere år blitt gjennomført på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå og på bedriftsnivå i flere europeiske land. Erfaringene fra denne peri-oden har gjort det klart hvilke aspekter av mobility management som er avgjørende. Ett av dem er samarbeid. Innenfor de relevante rammer bør bedrifter og skoler være ansvarlige for å redusere sine miljøeffekter. De kan gjøre dette ved å sette i gang undersøkelser og utarbeide en strategi med fokus på styring av transportbruk. Under Europeisk Mobilitetsuke kan lokale myndigheter etablere samarbeid med skoler og bedrifter for å gjennomføre planer for transport til skoler og arbeidsplasser.

Transportplan for bedrifter

- Legg vekt på bærekraftig transport til jobben i det kommunale eller i bedriftens nyhetsbrev.
- Gi utmerkelser eller premier til bærekraftige bedrifter.
- Organiser en pressekonferanse der man også gir ordet til, og omtale av, arbeidsgivere som er aktive for mobility management og går foran med et godt eksempel.
- Skaff til veie kart og atkomstguider for bestemte lokaliteter.
- Gi personlig informasjon om veien fra dør til dør.
- Hold et møte om transportspørsmål i bedriften.
- Organiser en meningsmåling for å se hvor mange som har endret sin transportatferd.
- Etabler en arbeidsgruppe blant de ansatte for drøfting av transportforhold.
- Utnevn en transportkoordinator eller transportleder.

Generelle aktiviteter

- Organiser en sykkeldag for de ansatte, med belønninger til syklister i form av fleksibel arbeidstid, gratis frokost, en T-skjorte, en konsert, dusjer, massasje, mulighet til å merke sykkelen for å forhindre tyveri eller til å vinne en ny sykkel o.l.
- Få en lokal kjendis, f.eks. ordføreren, til å uttale «Jeg sykler/går til jobben» eller «Jeg reiser kollektivt til jobben».
- Gi en mobilitetspris til en bedrift som gjør en innsats i forhold til bærekraftig mobilitet.
- Organiser en dag viet til bærekraftig transport (bilfri dag) for bedrifter, der de ansatte går, sykler, reiser kollektivt eller med bilfelleskap til jobben.
- Belønn arbeidsreisende som har halvårskort med spesielle goder, som f.eks. gratis frokost eller en gratis avis. Bruk dette til å vekke interesse hos media.
- Tilby bilister som sitter fast i trafikken en «stressball».
- Utvikle spesielle kriterier og en egen betegnelse for sykkelvennlige bedrifter.
- Presenter/sett i verk initiativer for samkjøring blant bedrifter i byen.
- Oppfordre bedrifter til å gi de ansatte en sykkelbonus (pr. km).
- Prøv ut nye tiltak for bedriftenes transportplaner under EMU.

Transportplaner for byer

Europeisk Mobilitetsuke er et omfattende arrangement for å vekke interesse for transportplaner i byer. På en fastsatt dag må det derfor legges arbeid i å informere innbyggerne om kommunens tiltak:

- Arranger en utstilling som gir informasjon om ulike mulige scenarier for transportutvikling i byen, og om det som er blitt valgt.
- Organiser en konferanse om den lokale transportplanen.
- Arranger møter i bydelene for å diskutere transport i byområdet.
- Presenter/gjennomfør noen av tiltakene i planen som del av den tekniske organiseringen: Nye bussruter, nye parkeringsmuligheter ved innfartsveiene, sykkelstier, planer for miljøvennlige arbeidsreiser, knutepunkter osv.) og gi detaljert informasjon om disse nyskapningene.

Ansvarlig bilbruk

Målet for Europeisk Mobilitetsuke er ikke bare å fremme bruken av bærekraftige transportmidler, men også å oppfordre til ansvarlig bilbruk. På denne måten kan innbyggere som må bruke bil, i hvert fall til bestemte formål, også bidra til et mer bærekraftig bymiljø.

En lang rekke tiltak kan være aktuelle, slik som de som er listet opp nedenfor. Disse spenner fra forsiktig og trygg kjøring med sikte på å begrense mobiliteten blant ikke-motoriserte trafikanter så lite som mulig, til reduksjoner av utslipp fra biltrafikk (noe som har en direkte virkning for klimaet og luftkvaliteten), og til en økning av antallet passasjerer i hver bil.

Heller ikke her er det utelukkende de lokale myndighetenes ansvar å organisere de aktivitetene som er listet opp, de kan like gjerne gjennomføres ved hjelp at et bredt utvalg av lokale samarbeidspartnere.

Spar drivstoff

- Oppfordre bilforhandlere eller bilprodusenter til å sette opp en informasjonsstand der de demonstrerer energiøkonomiske biler.
- Oppfordre kjøreskoler til å tilby opplæring i energiøkonomisk kjøring.
- Reklamer for energiøkonomisk kjøring blant yrkessjåfører, som bussjåfører, drosjesjåfører, lastebilsjåfører o.a.
- Sett i verk en kampanje sammen med lokale bensinstasjoner for regelmessig sjekk av lufttrykket i dekkene (0,4 bar for lite betyr en økning i drivstofforbruket på 10 %).

«Gi bilen en pause»

- Presenter utstyr og/eller organiser en demonstrasjon av varetransport med sykkel.
- Inviter «hverdagssyklister» til å presentere sine vaner og erfaringer med transport av barn og varer, sykling som fritidsaktivitet, påkledning m.m.
- Organiser konkurranser der bilister leverer fra seg sertifikatet for en bestemt periode (f.eks. under EMU) og får et ukekort i bytte, la dem presentere sine erfaringer og gi dem en belønning.
- Gi ut en «bilisthåndbok»med informasjon om de temaene som er beskrevet ovenfor, som økonomisk kjøring, hvordan redusere støy, hva man skal tenke på i forbindelse med reparasjoner (lyddempende dekk, bedre oljefilter m.m.), navngi bilvaskerier som resirkulerer vann, pek ut parkeringsplasser etc.

Samkjøring og bilfellesskap

- Reklamer for «Smart bruk av bilen»gjennom presentasjon av opplegg for samkjøring og bilfellesskap.
- Oppfordre lokale bedrifter som har innført interne opplegg for samkjøring eller bilfellskap til å fortelle om sine resultater.
- Dersom det ennå ikke finnes noen opplegg for bilfelleskap i din hjemby, bruk EMU til å gjennomføre en undersøkelse for å anslå potensialet for slike opplegg i fremtiden.
- La innbyggere som deltar i lokale bilfellesskap presentere sine erfaringer (artikkel med intervju i lokalavisen, osv.).
- Presenter et opplegg for systematisk bruk av samkjøring.

Parkering

- Innfør nye parkeringsområder eller områder med parkering forbudt.
- Håndhev parkeringsbestemmelse strengere.
- Gi informasjon om parkeringsbestemmelsene.

Ansvarlig bilbruk til jobben

- Organiser en dag med testing av elektriske kjøretøyer.
- Innfør fleksibel arbeidstid for å gi mindre køer i rushtiden.
- Reserver de beste parkeringsplassene (nærmest inngangen) til kompiskjørere.
- Gi garantert skyss hjem for samkjørere ved behov.
- Flytt parkeringsplassen vekk fra kontorinngangen.
- Organiser en undersøkelse ved inngangen for å se hvor mange som har endret sine reisevaner, og offentliggjør de mest oppsiktsvekkende resultatene.

Miljøvennlige kjøretøyer

- Sett fokus på miljøvennlige kjøretøyer under arrangementer med ansvarlig bilbruk som tema (eventuelt i samarbeid med det nasjonale nivået), og spesielt på elektriske biler og biler drevet med naturgass, flytende gass eller biogass.
- Organiser en utstilling eller stand der publikum kan se og prøve ut miljøvennlige kjøretøyer.
- Undersøk om ordføreren kan bruke en elektrisk bil under EMU, eller i det minste en dag i løpet av uken, for dermed å trekke medias oppmerksomhet mot EMUs budskap og de løsninger som ligger i bruken av miljøvennlige kjøretøyer.
- Arranger et frokostmøte mellom representanter for AVERE, foreningen for elektriske biler, og kommunalt ansatte for å diskutere hvordan bruken av elektriske biler kan økes og hvilke positive virkninger dette vil ha for ulike parter.
- Sett av et eget område for varelevering. En plattform eller en parkeringsplass utenfor de bilfrie områdene kan reserveres for varelevering til butikkene. Varene kan deretter distribueres til butikkene med miljøvennlige kjøretøyer.
- Etabler en tjeneste for varelevering til private kunder ved hjelp av en flåte av miljøvennlige kjøretøyer. Frakt av innkjøpene til nærliggende parkeringsplasser bør være inkludert.

Sosiale aktiviteter

- Oppfordre foreninger, næringsmiddelbedrifter og andre til å organisere en gratis frokost eller en stor piknik til lunsj eller på ettermiddagen.
- Tilby konserter, teaterforestillinger, gateopptredener, artister, klovner og lignende på offentlige plasser.
- Sett opp en blank vegg på et sentralt sted der folk kan skrive hva de mener om arrangementet.
- Oppfordre lokale idrettsforeninger og/eller lokale sportsforretninger til å organisere oppvisninger på gatene: fotball, basketball (sand-)volleyball, skateboarding, rulleskøyter etc.
- Tilby uvanlige transportmidler, som f.eks. hest og kjerre, turisttog, båter drevet med solenergi etc.

Fritid

Dette temaet omhandler ulike reisemåter som kan benyttes for å komme seg til fritidsaktiviteter eller handlesentra, og presenterer alternativer for at disse reisene kan foregå med mer miljøvennlige transportmidler. Temaet oppfordrer innbyggerne til å bli kjent med byen fra en annen synsvinkel enn fra bak rattet på en bil. Dette temaet er godt egnet til samarbeid med lokale partnere, ved at de kan bruke det til å reklamere for sine varer og tjenester.

Oppdag byen på nytt

Fritidsaktiviteter innenfor rammen av Europeisk Mobilitetsuke kan gi en mulighet til å oppdage byen på en trygg måte og i et roligere tempo. Det finnes mange muligheter til å glede seg over det byen har å tilby også uten bruk av bil:

- Tilby spesielle transporttjenester for de som vil bli kjent med byen.
- Oppfordre turistguider eller lokale foreninger til å organisere guidede turer.
- Organiser konkurranser for fotgjengere. Mulige partnere kan være sportsforretninger, andre forretningsdrivende, skoler, foreninger m.m.
- Innfør systemer der hotellnøkler også gir tilgang til offentlig transport, sykkelutleie og ordninger for bildeling.

Handel

Enkelte forretningsdrivende kan komme til å være skeptiske til organiseringen av Europeisk Mobilitetsuke, spesielt dersom gjennomføringen skal omfatte bilfrie områder. Det må derfor gjennomføres spesielle tiltak for å involvere dem på et tidlig stadium, og de må oppfordres til å delta i organisasjonsprosessen.

Mulige aktiviteter kan være:

- Produser informasjonsmateriale spesielt beregnet på forretningsdrivende. Dette materialet kan være utformet for å gi kundetilpasset informasjon fra den forretningsdrivende om hvordan man kan komme til bykjernen uten å bruke bil (bokser der den forretningsdrivende kan krysse av for nærmeste bussholdeplass, parkeringsområde eller sykkelutleiefirma).
- Produser papirposer og del dem ut til butikker. Den ene siden av posen kan ha EMUs logo, den andre kan inneholde reklame for butikker i bykjernen.
- Sett av et eget område for varelevering. En plattform eller en parkeringsplass utenfor de bilfrie områdene kan reserveres for varelevering til butikkene. Varene kan deretter distribueres til butikkene med miljøvennlige kjøretøyer.
- Etabler en tjeneste for varelevering til private kunder ved hjelp av en flåte av miljøvennlige kjøretøyer. Frakt av innkjøpene til nærliggende parkeringsplasser bør være inkludert.
- Etabler en «utslippsfri leveringstjeneste». Et senter for henting og levering kan settes opp med kjølebokser til lagring av kjølevarer. Levering fra butikkene til kundene kan skje med en flåte av sykkelbud.
- Del ut billetter til kollektivtransport i butikkene. Butikker i bykjernen kan tilby kundene billetter til kollektivtransport både før og under EMU.
- Oppfordre forretningsdrivende i bykjernen til å organisere et lotteri der premiene er relevante i forhold til EMU, f.eks. sykler, rulleskøyter etc.
- Oppfordre de forretningsdrivende til å ta i bruk det offentlige rom. EMU bør ikke bli gjort til et stort kommersielt evenement for markedsføring. Lokale myndigheter kan imidlertid oppmuntre forretningsdrivende til å bruke det offentlige rom (frigjort ved bilforbudet) som en utvidelse av salgsområdet, for eksempel til å sette opp stands på gatene.

Mobilitet og helse

Når innbyggerne diskuterer miljøspørsmål er det først og fremst forurensningen i byene og lokalmiljøet de tenker på (se Eurobarometer 217), med klimaendringer og luftforurensning som nummer tre og fire på listen over forhold som bekymrer dem mest. Samtidig fortsetter økingen av antallet kjøretøyer på Europas veier og gater, noe som fører til forverret livskvalitet for de som bor i byene (støy, luftforurensning, stress etc.). Det er bevist at transportsektoren er ansvarlig for 40 % av CO2-utslippene i Europa, der det aller meste kommer fra veitransport. Disse utslippene vokser fortsatt raskere enn i noen annen sektor. Helseeffektene av transport rammer så godt som hele befolkningen, og spesielt de mest utsatte gruppene blant barn og eldre. Enkelte av de effektene våre transportvalg har for helsetilstanden er velkjente, og omfatter alt fra støyplager fra trafikk til åndedrettssykdommer og hjerte- og karlidelser.

Lokale helsetjenester, helseforsikringsselskaper, legeforeninger og idrettslag kan være egnede partnere for organisering av helseorienterte mobilitetsaktiviteter. Rådgivning om bevegelse og reisevaner i sammenheng med helsekontroll (og omvendt) blir stadig mer populært.

Miljøbelastninger

Støy og luftkvalitet er to av våre viktigste miljøspørsmål. Det er vedtatt to EU-direktiver som forplikter lokale myndigheter til å beskytte innbyggerne fra negative effekter av støy og dårlig luftkvalitet, og det er viktig å informere om de lokale myndighetenes innsats på dette området og gi opplæring om disse temaene.

- Oppfordre de som er ansvarlige for overvåking av luftkvaliteten og/eller etater som har ansvar for energiplanlegging, sammen med informasjons- og dokumentasjons-sentre for støy, til å arrangere en utstilling om temaene luftkvalitet og støy.
- Få de som er ansvarlige for overvåking av luftkvaliteten til å demonstrere måleutstyr for luftkvalitet og støy.
- Oppfordre nasjonale/lokale politistyrker eller bilsakkyndige til å tilby utslippskontroll av kjøretøyer på parkeringsplasser.
- Gi innbyggerne en grundig innføring i de systemene som benyttes til overvåking av luftkvaliteten i byområdene, og om hvordan man skal tolke de data som produseres.
- Presenter aktiviteter rettet mot forbedring av støyforhold og luftkvalitet til din by/kommune.

Gevinster ved sykling og gange

Europeisk Mobilitetsuke har som mål å øke bevisstheten om biltrafikkens negative virkninger på miljøet og livskvaliteten i byene, og fremme bruken av bærekraftige transportmåter. Forskning har vist at arbeidstakere som er tilstrekkelig fysisk aktive er sunnere, gjør en bedre innsats og har mindre sykefravær over året.

- Inviter relevante organisasjoner (helseforsikringsselskaper o.a.) til å gi informasjon om helseeffektene av fysisk aktivitet, om helserisiko og de økonomiske kostnadene ved fysisk inaktivitet, hvordan fysisk aktivitet kan innarbeides i daglige rutiner osv.
- Organiser et debattmøte med leger for å sette søkelyset på sammenhengen mellom transportvaner og helse.
- Oppfordre et sykehus/leger til å gjennomføre «helsesjekker» (blodtrykk, blodomløp, vekt, beinmasse o.a.) for å oppmuntre til bevissthet om helse.
- Få idrettslag til å presentere sine aktiviteter og tilbud.
- Inviter idrettsforeninger, bedrifter, skoler osv. til å delta i konkurranser, løp eller stafetter.
- Krev at de organisasjonene som innreder lekeplasser legger til rette for fysisk aktivitet blant barn.
- Oppfordre grupper av mosjonister (organisert av leger/helsesentre for at de skal gå mer til fots av helsegrunner) om å holde presentasjoner som kan oppfordre flere til å følge deres eksempel.
- Helseministeren/byråden for helse kan bli med på en «helsemarsj».
- Presenter tiltak som er innført eller planlagt med sikte på å gi bedre forhold for fotgjengere og syklister (lavere fartsgrenser, gågater, direkte ruter eller nettverk av ruter for syklister og forgjengere etc.).
- Organiser trimarrangementer (i samarbeid med helseforsikringsselskaper).
- Vurder også alle de forslagene som er listet opp i avsnittene «Sykling», «Levende gater» og «Grønne gater» i dette dokumentet i sammenheng med dette temaet.

Grønne gater

En «grønn gate» er «en transportrute som er reservert utelukkende for ikke-motorisert ferdsel og utviklet på en integrert måte, noe som bidrar til både miljøet oglivskvaliteten i det omkringliggende området. Disse rutene bør imøtekomme tilfredsstillende standarder for bredde, helning og belegning for å sikre at de er både brukervennlige og trygge for ulike grupper av brukere.» (Lille-erklæringen, 12. september 2000).

Formålet med å organisere aktiviteter forbundet med grønne gater under Europeisk Mobilitetsuke er å gi en stimulans til organisasjoner som oppretter grønne gater, spesielt lokale myndigheter, og også å stimulere publikum i sin allmennhet til å oppdage disse grønne gatene.

Generelle tiltak for bevisstgjøring

- Organiser fotturer/sykkelturer eller pikniker for alle brukere på eksisterende eller uoffisielle grønne gater (i det sistnevnte tilfellet bør det treffes sikkerhetstiltak), sammen med lokale representanter. Grønne gater kan danne et fokus for ulike aktiviteter og interessegrupper:
  - For alle innbyggere, med spesielt fokus på bevegelseshemmede personer (funksjonshemmede, eldre etc.).
  - Involvering av kunstnere, idrettsutøvere, politikere, lokale kjendiser etc.
  - Marked for brukte sykler.
  - Populære forestillinger: teater, musikk etc.
  - La innbyggerne bli kjent med trekk av den lokale kulturarven, naturen, mattradisjoner etc. på og rundt den grønne gaten.
  - Direkteoverføring i TV eller radio.
- «Adopsjon av en grønn gate» av en skole eller en klasse, eller lokale beboere. - Aktivitetene kan omfatte kunst, foto, litteratur etc.
  - Bruk en grønn gate som et utendørs klasserom for timer i matematikk, geografi, lokalhistorie eller miljølære.
  - Besøk den grønne gaten sammen med lokale myndigheter.
  - Organiser en opprydningsaksjon på deler av den grønne gaten sammen med frivillige.
  - Etablering av «Den grønne gatens venner» sammen med frivillige (for trygghet, renhold og informasjonsaktiviteter etc.)

Grønne gater: å bevege seg i harmoni med miljøet

- Naturarv: Guidede fotturer/sykkelturer og/eller utgivelse av informasjonsmateriale om vegetasjon som er typisk for den grønne gaten som går langs jernbanelinjer, vannveier eller i skogen.
- Kulturarv: bevaring av elementer av hverdagskulturen som finnes langs de grønne gatene, som stabbesteiner eller jernbaneskilt, eller innvielse av kunstverk langs den grønne gaten.
- Oppdagelse av lokale grønne gater gjennom organiserte turer, med avstikkere til naturområder og adgang til grønne lunger.

Tiltak for lokale eller regionale myndigheter

Der hvor det allerede finnes grønne gater:

- Sikre krysningspunkter mellom den grønne gaten og trafikkerte veier.
- Sikre trygg passasje til skoler og andre offentlige tjenester.
- Utvikle en reiseplan for skoler og bedrifter der man innarbeider nettverket av grønne gater.
- Offentliggjør initiativ som kan fremme bruken av grønne gater.
- Hold en høytidelig åpning av en grønn gate eller en del av den.
- Hold åpningsseremonier for anlegg langs den grønne gaten, som parkområder, parkeringer for bysykler etc.

Der hvor grønne gater ikke finnes:

- Presenter en gjennomføringsplan for grønne gater for offentligheten.
- Kjøp landområder for grønne gater, åpne avsnitt av grønne gater, etabler et lokalt nettverk av grønne gater.
- La bedrifter sponse utviklingen av nye grønne gater.
- Besøk nettstedet til European Greenways Association (EGWA), der det finnes et kart over grønne gater: www.aevv-egwa.org

Bygd for å vare:
Permanente tiltak

Deltakende lokale myndigheter oppfordres til å iverksette minst ett bærekraftig transporttiltak som vil fortsette å eksistere også etter avslutningen av EMU. Mer spesifikt sier charteret at deltagende lokale myndigheter bør «gjennomføre minst ett nytt tiltak som bidrar til et skifte fra privatbil til miljøvennlige transportformer. Der det er mulig bør minst ett av disse tiltakene omfatte en permanent omfordeling av gategrunn til fordel for fotgjengere, syklister eller offentlig transport (f.eks. stenging av gater, bredere fortau, ny sykkelsti eller kollektivfelt, ny plan for trafikkreduksjon, lavere fartsgrense).»

Permanente tiltak for bærekraftig bytransport må ikke nødvendigvis være kostbare, og kan ha ulik størrelse og omfang. Kostnadene kan variere fra noen tusen kroner for å gi refleksvester eller annet utstyr til deltakere i en sykkelgruppe, til store investeringer i offentlig transport eller infrastruktur. Permanente tiltak fører til at kampanjen Europeisk Mobilitetetsuke varer hele året. De minner folk om at mindre motorisert ferdsel i byene er mulig. Permanente tiltak viser at lokale myndigheters engasjement ikke opphører når EMU er over, og at lokale myndigheter, politikere og etater er villige til å investere i fremtiden og i en ny transportkultur.

EU-prosjektet SMILE (Sustainable Mobility Initiatives for Local Environment) gir en oversikt over 170 permanente tiltak for bytransport, som strekker seg fra overordnede transportplaner for hele byer ned til transportordninger i liten skala for skoler og bedrifter. Mer informasjon finnes i databasen over lokale erfaringer på www.smile-europe.org.

Mulige permanente tiltak:

Bedre forhold for syklister

- Forbedring av nettverket av sykkelstier (nye ruter, utvidelse, istandsetting, skilting etc.).
- Opprettelse av offentlige sykkelutlån eller sykkelfellesskap.
- Forbedring av sykkelanlegg (parkering, låser etc.).

Gangveier

- Etablering eller utvidelse av gangveier.
- Ny eller forbedret infrastruktur (nye bruer, fortau, overganger, fotgjengerfelt, lysregulering etc.).
- Utvidelse eller opprettelse av grønne gater.

Offentlig transport

- Forbedring eller utvidelse av det offentlige transportnettverket (etablering av kollektivfelt, nye stoppesteder, nye linjer, reserverte områder etc.)
- Forbedring og utvidelse av det offentlige transporttilbudet (ekspressruter, hyppigere avganger etc.)
- Bruk av miljøvennlige kjøretøyer for offentlig transport.
- Utvikling av ny teknologi for forbedring av det offentlige transportnettverket.
- Oppstart av integrerte tjenester for de ulike offentlige transportformene.
- Utvikling av tilgjengelige transporttjenester for alle.

Tiltak for redusert trafikkvolum og redusert atkomst

- Programmer for lavere fartsgrenser nær skoler.
- Færre utendørs parkeringsområder.
- Opprettelse av ordninger for transport fra parkeringsplasser ved innfartsveier.
- Nye trafikkreguleringer for kjøring og parkering.
- Opprettelse av nye boligområder.
- Permanente atkomstbegrensninger til bykjernen.

Tilgjengelighet

- Bygging av fortau med sensorer for varsling.
- Bygging av rullestolramper.
- Senking av fortauskanter.
- Utvidelse av fortau.
- Installering av lydsignaler i trafikklys.
- Fjerning av bygde hindre.
- Lansering av planer for økt tilgjengelighet.
- Opprettelse av installasjoner som er nyttige for forflytningshemmede.

Nye former for bruk av og eierskap til kjøretøyer

- Lansering av nettbaserte ordninger for bildeling og samkjøring.
- Ansvarlig bilbruk (økonomisk kjøring o.a.)
- Bruk av miljøvennlige kjøretøyer.

Varetransport

- Nye bestemmelser for varelevering.
- Bruk av miljøvennlige kjøretøyer.
- Opprettelse av nye losseplattformer for omlasting.

Mobility management

- Utarbeidelse av planer for arbeidsreiser.
- Gjennomføring av reiseplaner for skoler.
- Opprettelse av sentre for reiseinformasjon og nettbaserte informasjonstjenester (f.eks. reiseplanlegger).
- Lansering av bevisstgjøringskampanjer.
- Utvikling av opplæringsmateriale.
- Utvikling av trafikkplaner på bynivå i samråd med lokale aktører.
- Tildeling av insentivmidler og bonuser til arbeidsgivere.
- Lansering av integrerte trafikkløsninger for å tilrettelegge atkomst til forretningsområder eller andre fellesområder.
- Opprettelse av ordninger som «vandrerbusser» eller «sykkeltog».
- Utvikling av et måleinstrument for luftkvalitet med visning av resultatene på offentlige steder.
- Organisering av regelmessige fora eller meningsmålinger for kontakt med opinionen eller for generering av ideer.

«I byen uten bilen!»

De følgende rådene er i hovedsak hentet fra den tidligere utgaven av «Håndbok for lokale myndigheter» til bruk for temadagen «I byen uten bilen!»

Ett eller flere områder i byen kan bli erklært som bilfrie. Området/områdene vil deretter bli stengt for motorisert ferdsel det meste av dagen. Bare fotgjengere, syklister, offentlig transport og miljøvennlige kjøretøyer (elektriske, gassdrevne etc.) vil bli tillatt brukt i de bilfrie områdene. Dersom det blir avsatt mer enn ett bilfritt område, f.eks. i en større by, kan disse forbindes med gangveier som en ekstra gevinst. De bilfrie områdene kan også med fordel støttes av en buffersone der det gis informasjon beregnet på bilister.

Lokaliseringen og størrelsen på de bilfrie områdene bør velges med stor omhu, der man tar hensyn til lokale forhold og sammenheng. Mulige kriterier kan være:

- Hvilket område vil gi den beste forklaringen/illustrasjonen av de spørsmål som står i sentrum for den bilfrie dagen (f.eks. støy: en gate/et kryss der det vanligvis hersker stor trengsel blir forvandlet til «en øy av stillhet» for en dag)?
- Hvilke planlagte tiltak kan presenteres/prøves ut på den bilfrie dagen (f.eks. etablering eller utvidelse av en gågate)?
- Finnes det aktiviteter rettet mot spesielle målgrupper (barn: områder rundt skoler, forbindelser mellom skoler etc.)?
- Hvem eller hva finnes i området, og hvordan kan de gi et bidrag til den bilfrie dagen i form av egne aktiviteter (restaurantnæring, idrettslag eller noen annen institusjon som kan presentere aktiviteter med relevans for formålet til den bilfrie dagen, på den bilfrie gaten)?
- Hvem kommer til dette området på en «vanlig» dag, og av hvilke grunner? Med hvilken type av transport? Hvor mange i tillegg vil (måtte) bruke offentlig transport?
- Hvor store parkeringsområder vil det bli behov for i områdene rundt det bilfrie området (lokalisering av parkeringsmuligheter, mulige rom for opprettelse av ytterligere parkeringsplasser)?
- Dersom flere bilfrie områder skal etableres, hvordan kan disse bindes sammen?

Avstenging og atkomstkontroll

Atkomsten til de bilfrie områdene vil måtte overvåkes og det må settes opp stengsler. For dette formålet vil de følgende etater og personer måte bistå:

- Det lokale trafikkpolitiet eller trafikketaten.
- Nasjonale og/eller lokale politistyrker.
- Kommunale tjenestemenn. Involvering av kommunens ansatte er en god måte å inkludere hele administrasjonen på, og forenkler intern informasjon.

Dispensasjoner

Antallet dispensasjoner må holdes på et minimum. En kort liste over kjøretøyer med spesiell atkomsttillatelse bør settes opp. Autoriserte kjøretøyer kan utstyres med et merke for å forsterke opplæringseffekten av arrangementet. I tillegg til miljøvennlige kjøretøyer (gassdrevne, elektriske etc.) kan det gis dispensasjon til de følgende kategoriene:

- Helsearbeidere som kan gi en gyldig grunn ved atkomstkontrollen.
- Presserende reparasjonsarbeid (etter foranmelding på en gratis telefontjeneste med angivelse av hvilke arbeider som skal utføres).
- Forflytningshemmede.

Utrykningskjøretøyer, inkludert politi, brannvesen og ambulanser, samt kraftforsyning og gassverk vil få automatisk adgang til området.

Søknader om dispensasjoner som ikke faller inn under noen av punktene ovenfor bør sendes til ansvarlig avdeling i kommunen.

Lokale beboere

Lokale beboere bør oppfordres til å flytte bilene sine dagen før den bilfrie dagen for å rydde gatene i det bilfrie området. Spesielle parkeringsområder vil eventuelt måtte stilles til rådighet, og avtaler inngås med parkeringsselskap(er).

Et alternativ kan være å la beboere kjøre ut av området, men ikke tilbake inn igjen før et angitt tidspunkt. De vil dermed måtte la bilen stå på en parkeringsplass utenfor det bilfrie området.

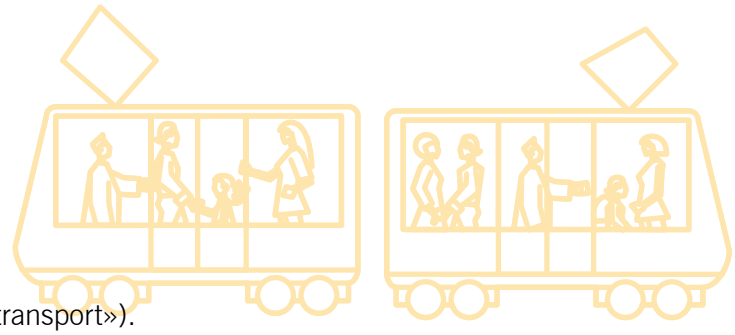

Offentlig transport

(Se også anbefalingene i kapitlet «Offentlig transport»).
For å gi innbyggerne effektive transportalternativer og fremme bruken av offentlig transport kan det følgende være aktuelt:

- Hyppigere avganger.
- Bedre tilgjengelighet for forflytningshemmede.
- Spesielle takster eller til og med gratis transport på hele rutenettet, tiltak for økt bruk (dags- eller ukekort, billetter til en symbolsk pris).
- Spesifikke initiativ (kombinert parkeringsavgift og bussbillett eller buss- og togbillett, billetter som gir rabatt på kinoer eller svømmehaller etc.).

Det er også verdt å operere pendelbusser mellom bykjernen og de fjerntliggende parkeringsplassene, eller dekke bestemte ruter (byrundtur, ringvei o.l.)

Varelevering til bilfrie områder

Varelevering vil være tillatt inntil et tidspunkt som blir fastsatt i henhold til de generelle betingelsene for arrangementet. For forretningsdrivende som er avhengige av varelevering i løpet av dagen kan det etableres en lastesone utenfor området. Varelevering vil kunne foretas herfra og inn i det bilfrie området med en flåte av autoriserte kjøretøyer (gassdrevne, elektriske, etc.). En leveringstjeneste med bruk av miljøvennlige kjøretøyer kan stilles til rådighet for dem som er ute og handler, enten til hjemmet eller til parkeringsplasser utenfor det bilfrie området.

De aktivitetene som er nevnt her har som formål å sikre innbyggerne transportmuligheter på den bilfrie dagen. Bruk de enkelte temaene som er drøftet i de tidligere kapitlene for å finne ideer om hvordan det er mulig å fremme bruken av alternative transportmåter.

Miljøvennlige kjøretøyer

(Se også anbefalingene i kapitlet om «Ansvarlig bilbruk»).
Gassdrevne eller elektriske biler kan bli tillatt brukt innenfor det bilfrie området for/av de følgende:

- Varelevering til forretningsdrivende og/eller kunder.
- Beboere og/eller forflytningshemmede.
- For spesielle behov, som kan avgjøres enkeltvis ved atkomstkontrollen, på parkeringsplasser o.l.

Sykler

(Se også anbefalinger i kapitlet om «Sykling»).
Minst fire tiltak kan iverksettes for å oppfordre til sykling den 22. september:

- Involvering av lokale sykkelgrupper og -foreninger.
- Steder for leie eller utlån av sykler, f.eks. ved parkeringsplasser ved innfartsveier, jernbanestasjoner, bussholdeplasser og i bilfrie områder. Flere ulike systemer for leie eller utlån kan benyttes: kombinert bussbillett og leie av sykkel, parkerings-billett og leie av sykkel, sykkelutleie mot pant i bilnøkler eller vognkort, o.l.
- Bemannede, skjermede sykkelparkeringer.
- Trygge og godt oppmerkede sykkelruter utenfor de bilfrie områdene.

Transport inn til bykjernen

For å oppfordre innbyggerne til å la bilen stå og benytte offentlig transport i stedet, kan det etableres parkeringsplasser i utkantene med pendelbusser inn til bykjernen. Disse parkeringsplassene bør være bemannede og ha åpningstider som faller sammen med tidsskjemaet for den bilfrie dagen. De kan være gratis eller mot avgift (f.eks. ved at parkeringsavgiften kombineres med en bussbillett eller rett til leie av sykkel). Parkeringsanlegg som ikke ligger nær regulære offentlige transportruter kan betjenes av egne pendelbusser.

Korttidsparkeringer

Spesielle parkeringsplasser bør etableres nær de bilfrie områdene til bruk for dem som er nødt til å bruke bil. Disse plassene kan brukes til å slippe av passasjerer eller for korttidsparkering (mindre enn én time), til å tilrettelegge for samkjøring, til vare-levering o.l. De bør ikke brukes til parkering over lengre tid, og de bør være bemannet hele dagen. Det kan settes opp pendelbusser fra disse plassene inn til bykjernen.

Beboerparkering

(Se også anbefalinger i forhold til beboere i kapitlene ovenfor). Det bør settes av parkeringsplasser til bruk for beboere. Disse kan være lokalisert innenfor eller nær grensen til det bilfrie området (og tilgjengelige bare før og etter arrangementet). De bør åpne dagen før arrangementet og forbli åpne til dagen etter. Spesielle parkerings-avgifter kan benyttes til å oppmuntre beboerne til å la bilen stå der hele dagen. Detaljene må avtales med parkeringsselskapet.

Europeisk informasjonssenter
EUROCITIES
1 Square de Meeûs
1000 Brussel
BELGIA
Tel.: +32 -2- 552 08 88
Fax: +32 -2- 552 08 89

Kapittel 4

Et prosjekt i Norge

Norge har deltatt offisielt i Mobilitetsuka siden 2003. I likhet med trenden i Europa for øvrig, har også oppslutningen rundt kampanjen i Norge vært økende fra år til år. D250et var derfor gledelig å konstatere at også 2009 ble et rekordår!: 14 norske kommuner deltok, 4 flere enn i 2008. I tillegg til tidligere Mobilitetsukebyer ble Fremtidens byer i 2009 spesielt oppfordret til å delta. Kampanjen startet slik et samarbeidsprosjekt mellom Mobilitetsuka og Framtidens byer for å bygge opp under det felles målet om mer miljøvennlig bytransport.

Kommunene som deltok i 2009 var

Berge, Bodø, Drammen, Fredrikstad, Kristiansand, Mandal, Oppegård, Oslo, Porsgrunn, Skien, Sandnes, Stavanger, Tromsø, Trondheim

I Norge er det Statens vegvesen ved Vegdirektoratet som koordinerer deltakelsen inn mot Europakommisjonen på oppdrag fra Samferdselsdepartementet. I februar 2009 gikk den offisielle invitasjonen ut fra Miljøverndepartementet og Samferdselsdepartementet om deltakelse til Mobilitetsuka.

Mer informasjon kan lastes ned på www.framtidensbyer.no

Kommunene eier arrangementet

Det er kommunen som «eier» arrangementet i hver enkelt by. Det vil si at det er kommunen som har hovedansvaret for gjennomføringen av arrangementer, og som har hovedkontaktpersoner for byens arrangement mot kampanjeledelsen og lokalt mot publikum og presse. Hver deltakerkommune har sitt lokale samarbeidsnettverk som består av relevante aktører lokalt (se nærmere beskrivelse under hver by).

Statens vegvesen, en samfunnsaktør

Statens vegvesen er en viktig samarbeidspartner i Mobilitetsuka i alle kommunene. I tillegg til å samarbeide om selve arrangementene i Mobilitetsuka har Statens vegvesen også en viktig rolle sammen med kommunen i å formidle hvilke nye tiltak som har blitt iverksatt lokalt siste året. Kampanjen retter seg hovedsakelig mot innbyggerne lokalt, og det er derfor viktig at alle relevante aktører går sammen om å formidle hvilke muligheter folk har til å velge alternativer til bilen til sine reiser. Kollektiv-, sykkel-, gange- og universell utformingstiltak, samt anlegging av miljøgater er relevante tiltak å promotere gjennom Mobilitetsuka.

(Brosjyren kan lastes ned på www.mobilitetsuken.no)

Presentasjon av norske deltakerbyer

Bergen

Bergen er en av de mest erfarne Mobilitetsukebyene i Norge, og gjennomførte i 2009 nok en velorganisert kampanje. Uka arrangeres av Bergen kommune i nært samarbeid med Statens vegvesen, Bergen Næringsråd, Hordaland fylkeskommune, Trygg Trafikk, Politiet, Bergen Brannvesen, Bergen Parkering KF og Syklistenes Landsforbund. Hele mobilitetsuka ble fylt med aktiviteter og en rekke permanente tiltak som ble gjennomført i 2009 ble promotert i kampanjen. Målet med arrangementene og tiltakene er å påvirke folks reisevaner slik at stadig flere velger å reise i byen uten bilen. En 300m2(!) stor Mobilitetsukebanner prydet Rådhusveggen og var et svært synlig element i bybildet i Bergen gjennom hele Mobilitetsuka.

Frokostmøte om «Bedre byklima»

Europeisk mobilitetsuke blir arrangert i mer enn 2000 byer og retter fokus på reduksjon i bruk av privatbiler. Temaet i år er "Bedre byklima"

Fredag 18. september
8.30 – 10.00 Frokostmøte

Aktuelle spørsmål for små mellomstore og store bedrifter:

- Hvorfor skal også din bedrift satse på bedre byklima?
- Hva tjener din bedrift på å få sprekere ansatte?
- Hvordan tilrettelegge for at dine ansatte kan reise miljøvennlig?

08:15 Frokost
08:30 Velkommen. Administrerende direktør Marit Warncke Bergen Næringsråd
08:35 "Bedre byklima" Status og utfordringer. Kort nytt om bybanen og tilrettelegging for sykler langs bybanen. Byråd Lisbeth Iversen
08:45 Nytt kollektivtilbud og nytt billetteringssystem. Oddmund Sylta, direktør SKYSS
09:00 Tilrettelegging for miljøvennlige arbeidsreiser. Regiondirektør Jorunn Nerheim, Entra eiendom
09:15 Jeg reiser smart kampanje for bilister. "Derfor valgte jeg å la bilen stå". Eyvind A Bagge, Sparebanken Vest og Atle Kolbeinsen, DnB Nor forteller om sine erfaringer med å gå - sykle og reise kollektivt til jobb
09:25 Bedre byklima i sentrum og i bydeler. Skråblikk ved forfatter Gunnar Staalesen
09:40 Paneldebatt med foredragsholdere og deltakere på møtet
10:00 Avslutning. Kommunaldirektør Edel Eikeseth
Konferansier: Atle Kvamme

Frokostmøtet er åpent for alle interesserte.
Påmelding: www.bergen-chamber.no

SMARTE REISEVANER lønner seg

Smarte reisevaner:
www.bergen.kommune.no/aktuelt/smartereisevaner

Arrangør:

Bergen Næringsråd
Bergen Chamber of Commerce and Industry

BERGEN KOMMUNE
BYRÅDSAVDELING FOR KLIMA, MILJØ OG BYUTVIKLING

MOBILITETSUKEN I BERGEN 2009

I byen uten bilen 16. - 22.sept

Årets tema: Bedre byklima

Arrangementet foregår i mer enn 2000 byer i hele Europa, og retter fokus på reduksjon i bruk av privatbiler. Bergen kommune vil øke bevisstheten rundt mobilitet og folks bilbruk. Samferdselsetatens mobilitetsrådgivere og samarbeidspartnere vil hele uken informere og motivere folk til å bruke alternative transportformer til bil.

Mandag 24.08. - lørdag 24.10.
Smart løftet kampanje www.jegreisersmart.no
Tilbud til alle som ønsker å reise miljøvennlig.
De som kjører bil oppfordres særlig til å delta.
Flotte premier

Mandag 31.08 – fredag 18.09.
Bergen i Bevegelse www.bergenibevegelse.no
Bergen i Bevegelse er en grunnskolekampanje som fremmer miljøvennlig tr
og god helse. Alle skolene er invitert til å delta og konkurrere om å bli best i
og gå til skolen. Det er flotte premier

Onsdag 16. september
13:00 - 15:00 Åpning av mobilitetsuken Festplassen
Mobilitetsuke banner vil bli hengt opp på rådhusveggen.
Aktiviteter og underholdning. Barnas Fortellerbenk.
Råd om vedlikehold og stell av sykkel, fremvisning av egnet gang- sykkelut
Samferdselsetatens mobilitetsrådgivere vil sammen med samarbeidspartne
informere og motivere folk til å bruke alternative transportformer til bil.

Torsdag 17.september
07:30 - 13:00 Besøke bedrifter
- Gratis rådgivning om hvordan en kan legge om til smarte reisevaner
- Råd om smarte løsninger med miljøvennlig transport
- Råd om service og vedlikehold av sykler
- Utdeling av sykkelkart og mobilitetseffekter
- Busskrekk kurs

Fredag 18. september
8.30 – 10.00 Frokostmøte i samarbeid med Bergen Næringsråd
Aktuelle spørsmål for små, mellomstore og store bedrifter:
- Hvorfor skal også din bedrift satse på bedre byklima?
- Hva tjener din bedrift på å få sprekere ansatte?
- Hvordan tilrettelegge for at dine ansatte kan reise miljøvennlig?

Påmelding: www.bergen-chamber.no
Frokostmøtet er åpent for alle interesserte.

Fredag 18. - søndag 20. september
Boligmesse i Arenum
Samferdselsetatens mobilitetsrådgivere gir råd om Smarte reisevaner
Utdeling av brosjyrer og effekter

Mandag 21.september 07:30 - 08:30
Utdeling av 2 reiser prøv bussen kort til bilister
"Velg smart - la bilen stå" på bilfri by dag 22/9. Råd om smarte reisevaner

Tirsdag 22.september Europeisk bilfri by dag
10 – 14 Sykkelknappen i Åsane bydel
Tilbud til alle 6.klasser i Åsane

Kunngjøring av vinnere:
Skolene som er vinner i Bergen i Bevegelse
Loddtrekning av sykkel ifm personlig reiserådgivning

Samarbeidspartnere: Bergen Næringsråd, Hordaland fylkeskommune, Statens vegvesen, Trygg Trafikk, Politiet, Bergen Brannvesen, Bergen Parkering KF og Syklistenes Landsforbund.

Informasjon:

https://www.bergen.kommune.no/aktuelt/smartereisevaner

www.mobilitetsuken.no

SMARTE REISEVANER lønner seg

Oppsummert resultat av Mobilitetsuka i Bergen

- 3 gater stengt: Kirkegate, Gyldenløves gate, Skippergate.
- 600 flere har reist med bussen på bilfri dag en vanligvis på en lørdag.
- 1,000 har deltatt i buss konkurranse.
- Flere hundre hjelmer og lykter bli solgt.
- Flere tusen mennesker på Torvet under Bilfri dag.
- 1 butikk som trakk seg ut i gaten.
- 30 samarbeidspartnere.

Kort beskrivelse av tiltak Bergen valgte å trekke frem ved påmelding til Mobilitetsuken

- Nye gang- sykkelanlegg:

G/s Fagerholt-Dalsveien	2300 m	2009
Sykkelfelt Tordenskjoldsgt. Kirkegata-Gartnerløkka	100 m	2009
G/s Prestheia m/bro	200 m	2009

- Ny sykkelparkering: 210 er planlagt og finansiert. Noen av dem vil bli bygd høsten 2009.
- Nye kollektivfelt: Kartheikrysset E39 – ca 850 meter (5. juni);
  I Festningsgata – mellom Henrik Weregelandsgate og Skippergata.
- Oppgradert bussgate:Tollbodgata som kollektivgate i to kvartal. Åpnes sept/oktober 2009.
- Trafikkregulerende tiltak: Fartshumper ved Hellemyr skole.
- Mobilitetsstyring: Relansering av «Jeg kjører grønt» – 8 bedrifter i Kristiansand;
  Utvidet Sykkel- og TS-gruppe i ATP. En repr. fra CK Sør og en fra det allerede eksisterende Syklistpanelet.

Syv permanente tiltak i Bergen 2009

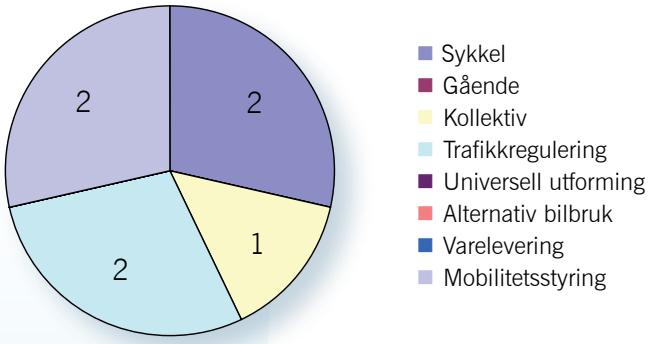

Samarbeidspartnere

- Bergens Næringsråd
- Hordaland Fylkeskommune
- Statens vegvesen
- Trygg Trafikk
- Politiet
- Bergen Brannvesen
- Bergen Parkering KF
- Syklistenes Landsforbund

Bodø

Bodø hadde program seks av dagene i Mobilitetsuka under slagordet Bedre byklima.

Det ble gjennomført mange forskjellige aktiviteter i Bodø under Mobilitetsuka; blant annet ungdomskafé på Taket, Bilfri dag med stand i Storgata, sykkelfrokost og tegnekonkurranse for barnehager. Bodø kommune samarbeider om Mobilitetsuka med Statens vegvesen, Grønn hverdag, HiB, kollektivselskapene, Syklistenes Landsforening.

Smakebiter fra Bodøs program

Mobilitetsuke kick off med gratis taco på Taket

For 2. år på rad ble det arrangert kick-off med Quiz på Taket ungdomscafe. Ved å delta på en quiz med spørsmål knyttet til Mobilitetsuka, er de med i trekningen av 3 busskort. I tillegg kan de ved å verve en voksens epostadresse til elektronisk info-utsendelse, være med i trekningen av en sykkel inkl. sykkelhjelm og 2 busskort. I år stilte Kråkesølv opp gratis for å promotere uka og underholde for oss. Aktiviteten er svært populær blant byens ungdom.

Vervekampanje

For å kunne spre budskapet om årets Mobilitetsuke på en kostnadseffektiv og miljøvennlig måte gjennomførte vi denne kampanjen hvor premien var en sykkel. Kampanjen startet 1. mai og ble avsluttet i mobilitetsuka.

Totalt har vi fått 850 e-postadresser som legges i vår informasjonsbase til fremtidig bruk. Glasshuset, tirsdag 22. september.

Aktiviteter i barnehagene

Tegnekonkurranse: «Bedre byklima» Flere barnehager i Bodø er invitert til å delta i tegnekonkurranse med temaet «Bedre byklima». Konkurransen avsluttes med utstilling og premiering i Glasshuset, tirsdag 22. september.

Aktiviteter på Barneskoler - Spørreundersøkelse: «Trafikksikker skolevei»

Noen av barneskolene i Bodø er med i en spørreundersøkelse i forbindelse med Mobilitetsuka. Temaet er «Trafikksikker skolevei». Hovedpremien, samt noen ekstrapremier, trekkes blant alle deltakende trinn.

HiB

Debatt om mobilitet og klima «Dialogmøte med kollektivgruppen i Bodø». Stands med miljøfokus og sykkelverksted.

Sykkelfrokost og bilfri dag

Torsdag tilbyr Statens vegvesen gratis frokost til de som sykler til jobben. Bilfri Storgate åpnes for folk og fylles med aktiviteter. Sykkel og kollektivtransport står i fokus.

Grønn Hverdag - Bruktmarked på Torget

Grønn Hverdag arrangerer bruktmarked på Torget lørdag 19. september. Alle velkomne til å selge brukte saker: sykler, leker, klær, kopper og kar, ting og tang. Gratis standplass. Du må selv ta med bord, stol og annet du trenger. Gjenbruk sparer miljøet!

«Æ har skjønt det»

Bli med å bidra til et bedre byklima. «Æ har skjønt det» er et prosjekt som skal bidra til å starte alternativ tenkning i forhold til å reise til og fra jobb. Ansatte utfordres til å bruke alternative reisemåter i en periode på en måned. Fire bedrifter var med 150 deltakere 30 % av alle ansatte.

Tiltak Bodø trakk frem ved påmelding til Mobilitetsuka

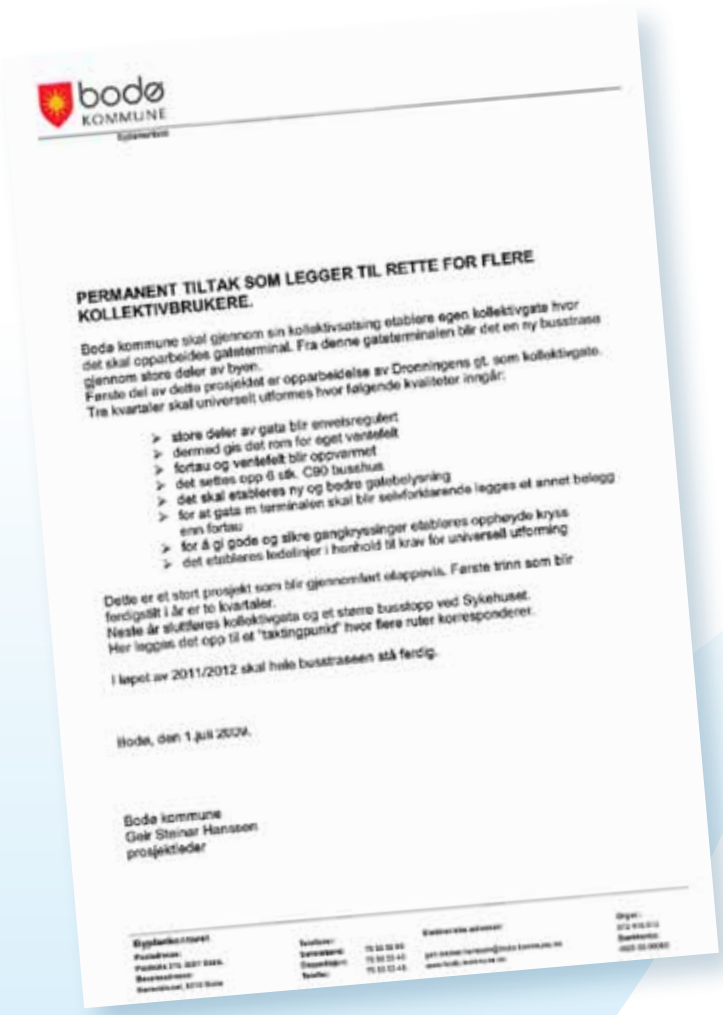

bodø KOMMUNE

PERMANENT TILTAK SOM LEGGER TIL RETTE FOR FLERE KOLLEKTIVBRUKERE.

Bodø kommune skal gjennom sin kollektivsatsing etablere egen kollektivgate hvor det skal opparbeides gateterminal. Fra denne gateterminalen blir det en ny busstrase gjennom store deler av byen.
Første del av dette prosjektet er opparbeidelse av Dronningens gt. som kollektivgate.
Tre kvartaler skal universelt utformes hvor følgende kvaliteter inngår:

- store deler av gata blir enveisregulert
- dermed gis det rom for eget ventefelt
- fortau og ventefelt blir oppvarmet
- det settes opp 6 stk. C80 bussHus
- det skal etableres ny og bedre gatebelysning
- for at gata in terminalen skal blir selvforklarende legges et annet belegg enn fortau
- for å gi gode og sikre gangkryssinger etableres opphøyde kryss
- det etableres ledelinjer i henhold til krav for universell utforming

Dette er et stort prosjekt som blir gjennomført etappevis. Første trinn som blir ferdigstilt i år er to kvartaler.
Neste år skal etableres kollektivgata og et større busstopp ved Sykehuset.
Her legges det opp til et "taksingpunkt" hvor flere ruter korresponderer.

I løpet av 2011/2012 skal hele bussstrasèen stå ferdig.

Bodø, den 1 juli 2009.

Bodø kommune
Geir Steinar Hansen
prosjektleder

Ti permanente tiltak i Bodø 2009

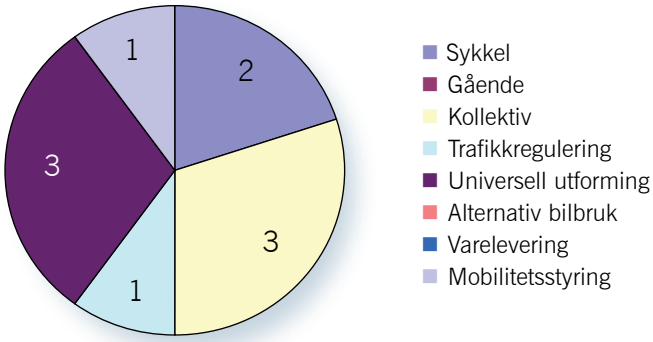

Samarbeidspartnere

EUROPEISK MOBILITETSUKE

Drammen

Drammen arrangerte Mobilitetsuka for andre gang. Byen er kjent for å ha gjennomgått store endringer hvor oppgradering av byens offentlige rom har ført til at byen har endret sitt omdømme og nå trekkes frem som eksempel på god byutvikling. I Mobilitetsuka 2009 trakk Drammen frem ett slikt tiltak som de ønsket å vise frem: ombyggingen av Strømsø torg «Fra biltorg til gåtorg».

I midten av august 2009 begynte Drammen kommune de omfattende arbeidene med å gjøre Strømsø Torg til et moderne og åpent byrom. Torget skal skape aktivitet i bydelen og bli en møteplass for både opplevelser og kultur. Det nye torget har et budsjett på 96 millioner kroner. I omfang og kostnader blir dette det største byutviklingsprosjektet som er gjennomført i et offentlig byrom i Drammen. Nye granittheller, benkeplater, parkområde, sykkeltraseer og snøsmelteanlegg er bare noe av det innbyggerne kan glede seg til på Strømsø Torg når det står ferdig (planlagt ferdigstilt i løpet av 2012).

For mer informasjon, se: www.drammen.kommune.no

Drammen konsentrerte arrangementene til Bilfri dag lørdagen i Mobilitetsuka. Dagen ble markert med ordføreren i spissen på Bragernes torg. På torget var kommunen, Statens vegvesen, Nettbuss og Syklistenes landsforening representert på stands og informerte innbyggerne om nye tiltak og muligheter for å bruke Drammen uten bil.

25 permanente tiltak i Drammen 2009

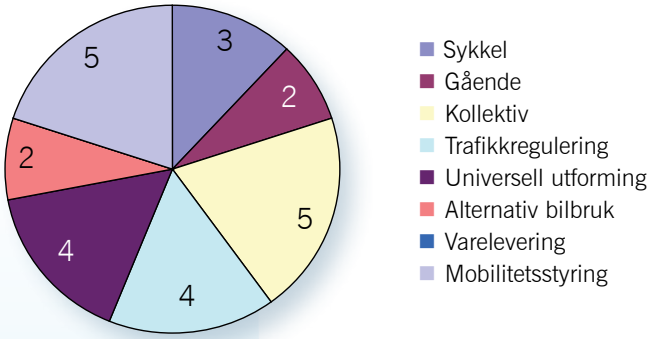

Fredrikstad

Ordføreren i Fredrikstad tjuvstartet Mobilitetsuka allerede 10. september ved å gå sammen med skolebarna som deltok i Gå-til-skolen-kampanjen. Også Fredrikstads offisielle åpning av kampanjen kom de andre byene i forkjøpet, allerede den 15. september markerte ordfører Mobilitetsukas start hos Pedalen. Der informerte de besøkende om sykkelutleie og sykkelparkering.

Fredrikstads program for Mobilitetsuka:

Smakebiter fra arrangementer og tiltak

Lansering av byens tre første el-bil ladepunkter

Gatekunstprosjekt på en parkeringsplass sammen med Kulturskolen og Glemmen videregående skole

Tre permanente tiltak i Fredrikstad 2009

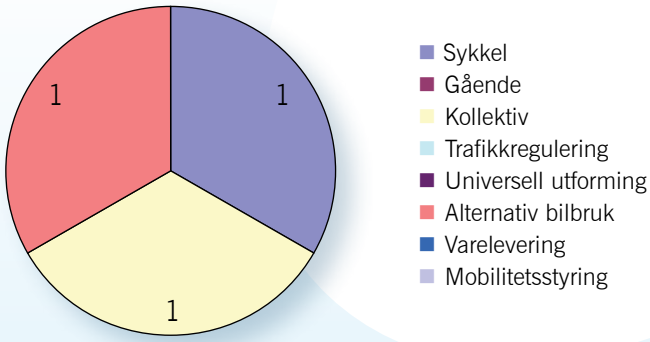

Porsgrunn/Skien

Tvillingbyene Porsgrunn og Skien var med på den norske markeringen av Mobilitetsuka for første gang i 2009, og samarbeidet tett om arrangementene i begge byene.

Program for uka i begge byene

Bilfri dag og Mobilitetsuka 2009

Mobilitetsuka ble brukt til å sette fokus på arbeid som byene gjør for å tilrettelegge for mer miljøvennlig bytransport på flere områder. Blant annet ble inspeksjoner for universell utforming lagt til Mobilitetsuka.

«Smart Trafikant» gjennomførte arrangementer hos bedrifter og institusjoner i Mobilitetsuka for å skape oppmerksomhet hos ansatte om hvilke miljøvennlige transportalternativer de har for sine arbeidsreiser.

I forbindelse med markeringen av Bilfri dag lørdagen, var «Smart Trafikant» også tilstede i Porsgrunn og Skien sentrum med informasjon, konkurranser og reparasjonstips om sykkel. Arrangementene ble gjennomført i samarbeid med «Alle barn sykler».

Stunts i byen i Mobilitetsuka:

Skoinstallasjon

«Skoinstallasjon» viser hvor mange fotgjengere som får plass i forhold til parkerte biler:

Gratis ferge

Gratis ferge ble satt opp for å illustrere en hvor god fotgjengerforbindelsen vil bli når den planlagte gangbroen kommer:

Gatecafé

Gatecafé og stands:
«En annerledes opplevelse av byen; uten bilen!»

Dagbladet 16.09.09:

SKO TIL BESVÆR: Høyhælte sko kan skape flere problemer enn sårе ben. Lørdag okkuperte de parkeringsplasser i Skien og Porsgrunn. Foto: Adrian Øhrn Johansen

Høye hæler stopper biler

Rundt 700 høyhælte damesko skal okkupere parkeringsplasser i Skien og Porsgrunn lørdag.

Målet er «å få bilen ut av byen og mennesket tilbake», melder NTB. Tiltaket er ett av flere i de to grenlandsbyene og et ledd i kampanjen Europeisk mobilitetsuke fra 16. til 22. september, som i Norge blir koordinert av Statens vegvesen, Vegdirektoratet.

13 norske byer arrangerer i år Europeisk mobilitetsuke og Biltri dag – en felles kampanjeuke for å fremme miljøvennlig bytransport og legge til rette for bruk av byen uten bilen. Kampanjen omfatter totalt omtrent 2000 europeiske byer.

Konkurranse mellom barneskolene i de to byene: hvilken skole er flinkest til å gå eller sykle til skolen? Konkurransen fikk stor oppslutning!

Borge skole best i byen

95 prosent av elevene brukte sykkel eller beina i mobilitetsuka

6

Buer beste skole

SKIEN: Buer barneskole er et stjerneeksempel for andre skoler. Hele 91 prosent av elevene gikk eller syklet til skolen under Gå-sykle til skolen-kampanjen i september.

STORE PREMIER

EUROPEISK MOBILITETSUKE

Samarbeidspartnere:

Trygg Trafikk
Vegvesenet
Smart Trafikant Porsgrunn

17 permanente tiltak i Porsgrunn og Skien 2009

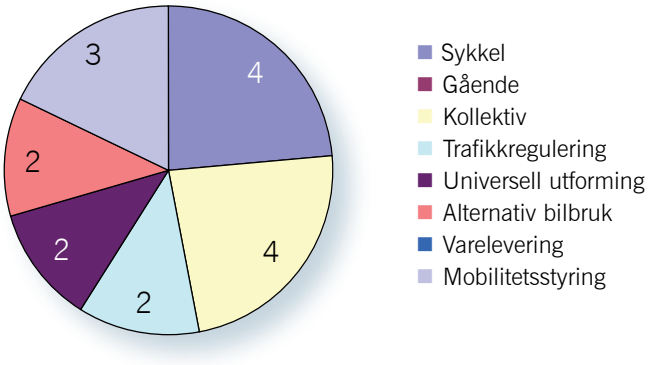

Kristiansand

Mobilitetsuka har gjennom en årrekke vært en arena for å innby folk til å oppleve gater og byrom i Kristiansand på en annerledes måte: uten bilen! Flere av gatene har i ettertid blitt permanent omdisponert til glede for gående, syklende, opphold og næring. Kristiansand er slik i norsk sammenheng en foregangsby i forhold til vise vilje til å gradvis endre byens gater fra å være bilgater, til å åpne for en bredere bruk, og bli en sosial arena for folk og handel – tilgjengelige for alle. Arrangementene i årets Mobilitetsuke ble lagt til tre av dagene med hovedfokus på sykling og kollektivtransport i tillegg til å feire Bilfri dag i sentrum.

I alt var 30 aktører sammen om arrangementene, 600 flere reiste med bussen på Bilfri dag enn en vanlig lørdag, 1000 deltok i busskonkurransen, flere hundre sykkellykter og – lykter ble solgt og flere tusen mennesker var på Torvet under Bilfri dag.

Permanente tiltak

En rekke tiltak for gående og syklende samt kollektivtransport. Noen eksempler er: oppgradert kollektivgate i Tollbodgata, fartsregulerende tiltak ved Hellemyr skole og gjennomføring av «Jeg kjører grønt»-kampanjen i 8 bedrifter som legger til rette for at de ansatte gjennomfører arbeidsreisene på en mer miljøvennlig måte.

Arrangementene i årets Bilfri dag var konsentrert innenfor «bussringen»:

Hovedsammarbeidspartnere og -aktører i EMU Kristiansand

Kvadriaturforeningen, Grønn hverdag, Visjon Skatepsrk, Ingeniørvesenet, Vannvogna, Parkvesenet, Politiet, UiA / Forskningsdagene, Agder Folkehøgskolen, Miljøvern-enheten, FN Sambandet, G. Nordby, G-Sport, Kirkens Bymisjon (Pedalen), Strømme Stiftelsen, Villa Vitalis.

Seks permanente tiltak i Kristiansand i 2009

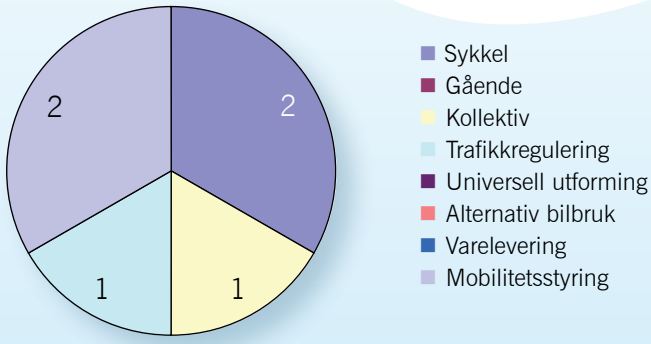

Mandal

Mandal markerte Mobilitetsuka for andre år på rad, og konsentrerte arrangementet til Bilfri dag lørdag 19. september. Folk ble invitert til å oppleve Mandal uten bilen under parolen: «Bli med å skape et bedre byklima. La bilen stå og støtt bilfri dag i Mandal!»

Bilfri dag ble annonsert i Lindesnes avis:

BILFRI DAG

I forbindelse med Europeisk mobilitetsuke markerer Mandal Kommune internasjonal bilfri dag 19.09 og oppfordrer alle til å sette bilen hjemme denne dagen. Målet med markeringen er å motivere til miljøvennlig transport i hele kommunen og spesielt fokusere på mindre biltrafikk i sentrumsområdene. Store Elvegate blir stengt fra og med Torjusheigate til og med Amaldus Nielsens plass mellom klokken 0600 og 1500. Parkvesenet setter ut blomsterkasser og Folkehelse i Mandal deler ut frukt. Det vil også være aktiviteter av forskjellig slag, så vi håper at mange vil sette pris på en bilfri og trivelig gågate.

Program:

- Mandal amatørkorpsfestival holder konsert fra kl. 1100 – 1400
- Vest-Agder-museet Mandal holder åpent fra kl.1100 - 1400
- Biblioteket er åpent fra kl.1000 – 1300
- Sykkellistenes landsforening (SLF) har stand og konkurranse
- Småbrukerlaget har stand og konkurranse
- Sykkelbyen Mandal utfordrer med sykkelrebus. Turistkontoret låner bort sykler for voksne og barn for de som ikke har med egen sykkel

Agder Kollektivtrafikk støtter Europeisk mobilitetsuke. Lørdag 19.sept betaler alle busspassasjerer som reiser med Sørlandsruta kun barnebillett innen Mandal kommune

"Bli med å skape et bedre byklima. La bilen stå og støtt bilfri dag i Mandal !"

Sykkelby

Store Elvegate fra Torjusheigate til og med Amaldus Nielsens plass ble stengt for biltrafikk under Bilfri dag, og Agder kollektivtrafikk støttet arrangementet ved å gi alle busspassasjerer som reiste med Sørlandsruta barnebillettpris innen Mandal kommune. Parkvesenet satte ut blomsterkasser og Folkehelse i Mandal delte ut frukt. Det ble arrangert aktiviteter av forskjellig slag, mange satte pris på en bilfri og trivelig gågate. I tillegg til Mandal kommune var følgende samarbeidspartnere med på å markere Bilfri dag i Mandal:

Samarbeidspartnere

Statens vegvesen
Mandal amatørkorpsfestival
Vest-Agder-museet Mandal
Biblioteket
Sykkellistenes landsforening
Småbrukerlaget
Sykkelbyen Mandal

Fem permanente tiltak i Mandal i 2009

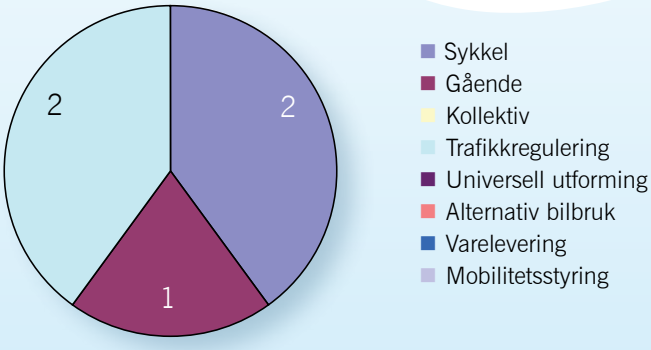

Oppegård

Oppegård kommune meldte seg på som norske deltakerkommune nummer 14 i Mobilitetsuka 2009, og feiret lørdag 19.september Bilfri dag på Jan Baalruds Plass i Kolbotn sentrum.

Varaordfører Ildri Eidem Løvaas markerte åpningen av Bilfri dag med å dele ut premie i en nettkonkurranse om sykkel.

Bilfri dag ble feiret med særlig fokus på den store innsatsen kommunen gjør for å tilrettelegge for gode sykkelforhold:

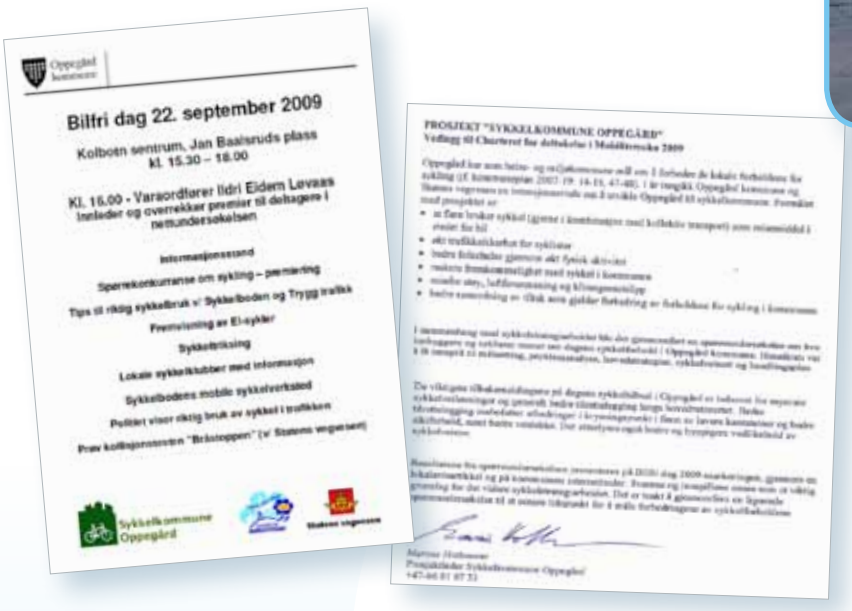

Bilfri dag 22. september 2009

Kolbotn sentrum, Jan Baalsruds plass
kl. 15.30 – 18.00

Kl. 16.00 - Varaordfører Ildri Eidem Løvaas
innleder og overrekker premier til deltagere i
nettundersøkelsen

Informasjonsstand
Sperrekonkurranse om sykling – premiering
Tips til riktig sykkelbruk v/ Sykkelboden og Trygg trafikk
Fremvisning av El-sykler
Sykkeltrikking
Lokale sykkelklubber med informasjon
Sykkelbodens mobile sykkelverksted
Politiet viser riktig bruk av sykkel i trafikken
Prøv kollegiesstrekken "Bråstoppen" (v/ Statens vegvesen)

Sykkelkommune Oppegård

PROSJEKT "SYKKELKOMMUNE OPPEGÅRD"
Vedlegg til Charteret for deltakelse i Mobilitetsuke 2009

Oppegård har som hatte- og miljøkommune mål om å forbedre de lokale forholdene for sykling (jf. kommuneplan 2007-19: 14-15, 47-48). I år rangerte Oppegård kommune og Statens vegvesen en temasjonsstrekk om å utvikle Oppegård til sykkelkommune. Formålet med prosjektet er:

- at flere bruker sykkel (gjerne i kombinasjon med kollektiv transport) som reisemiddel i stedet for bil
- økt trafikksikkerhet for syklister
- bedre fysiske forhold gjennom økt fysisk aktivitet
- redusere forurensningsnivået med sykkel i kommunen
- mindre støy-, luftforurensning og klimagassutslipp
- bedre samordning av tiltak som gjelder forbedring av forholdene for sykling i kommunen

I sammenheng med sykkelkommunearbeidet blir det gjennomført en spørreundersøkelse om hvor innbyggere og syklister ønsker mer dagens sykkelforhold i Oppegård kommune. Hensikten var å få innspill til utbedring, prioriteringsområder, barrierefaktorer, sykkelvennlig og hensiktsmessig

De viktigste tilbakemeldingene på dagens sykkelforhold i Oppegård er forbundet for mye av sykkelvedlikeholdet og generelt bedre tilrettelegging langs hovedstrukturer. Bedre tilrettelegging innebærer utbedringer i kryssingspunkter i form av lavere kantsteiner og bedre sikkerhetsfelt, samt bedre vedlikehold. Det etterlyses også bedre og tryggere vedlikehold av sykkelveiene.

Resultatene fra spørreundersøkelsen presenteres på Dialogdag 2009 arrangeringen, gjennom en faktaartikkel og på kommunens internettsider. Resultatene og innspillene danner også grunnlag for det videre sykkelutredningsarbeidet. Det er tenkt å gjennomføre en lignende spørreundersøkelse ved et senere tidspunkt for å måle forbedringene av sykkelforholdene.

Marius Holtmoen
Prosjektleder Sykkelkommune Oppegård
+47 66 81 87 21

Oppegård sykkelkommune samarbeidet med Statens vegvesen om arrangementet.
I tillegg var følgende aktører representert på Bilfri dag:
Sykkelboden, Trygg trafikk og Politiet

11 permanente tiltak i Oppegård i 2009

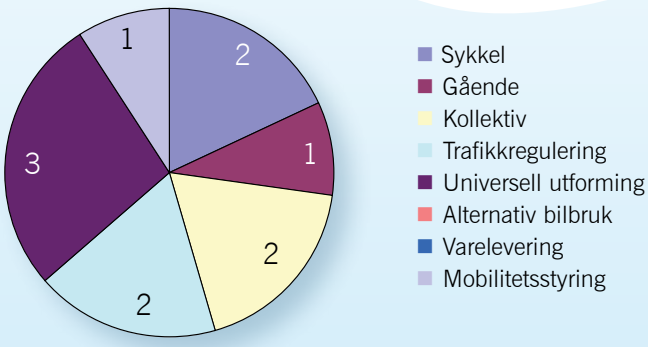

EUROPEISK MOBILITETSUKE

Oslo

Mobilitetsuken ble markert åpnet med et fagseminar 16. september om Bedre Byklima i Oslo sentrum. Foredragsholdere fra fjern og nær sto for innleggene, bla: en representant fra Budapest som vant prisen for beste Mobilitetsukeby 2008, Nils Bøttger; fremtidsforsker fra København, Erling Dokk Holm; forsker ved institutt for Urbanisme ved AhO, samt representanter fra lokale organisasjoner for bedre bymiljø, mindre støy og bedre luft i Oslo.

Velkommen til Europeisk mobilitetsuke seminar
Onsdag 16. september ønsker Samferdselsetaten og Oslo kommune velkommen til åpning av mobilitetsuken med et spennende seminar om det å love med og uten bil i byen. For mer informasjon om mobilitetsuken gå inn på www.mobilitetsuken.no

FOREDRAGSHOLDERE:

Samferdselsetaten:
Ansvarlig for gjennomføring av mobilitetsuken i Oslo.

Gizella Mátyási:
Representant fra Budapest som ble beste Europeiske mobilitetsby 2008.

Niels Bøttger:
Fremtidsforsker hos Instituttet for fremtidsforskning i København.

Olav Fosli:
Seniorrådgiver, Statens vegvesen Region øst

Erling Dokk Holm:
Forsker ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo.

Hanne Hermann:
Daglig leder Støyforeningen

Astrid Bjerke:
Miljørådgiver hos Grønn Hverdag

Sted:
KS møtesenter
Haakon VII's gt. 9,
0161 Oslo
Tlf: 24 13 26 00

Tid:
Onsdag 16/9-09
Registrering kl. 08.30
Selve seminaret varer fra 09.00 – 15.00 (med lunsj fra 11.00 -12.00)

Påmelding:
Send mail med navn, stilling, arbeidssted til janicke.horgen@sam.oslo.kommune.no innen fredag 11/9-09

Samferdselsetaten hadde stand på Arbeidersamfunnets plass hvor de informerte om tiltak som har blitt gjennomført i Oslo for mer miljøvennlig bytransport, samt svarte på spørsmål i forbindelse med teststengingen av Torggata som ble iverksatt rett før Mobilitetsuka.

Mobilitetsuken ble annonsert gjennom en reklamekampanje i aviser og på T-banen:

For utfyllende info om tiltak i regi av Oslo kommune, se årlig rapport over «ferdigstilte anlegg» på www.samferdselsetaten.no

24 permanente tiltak i Oslo i 2009

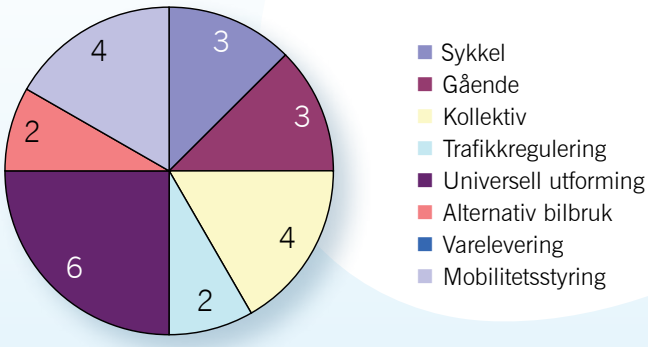

Stavanger og Sandnes

Tvillingbyene Stavanger og Sandnes gikk sammen om å arrangere Mobilitetsuka. 16. september ble uka markert åpnet ved at fylkesordfører Tom Tvedt og ordfører i Sandnes Norunn Koksvik åpnet det nye kollektiv- og kyllefeltet i Hanaveien og Garvarsveien Nord i Sandnes.

Dette er det første leddet i utbyggingen av en fremtidig hovedkollektivåre mot Sandnes øst. Under arrangementet ble «smaksprøver» på bussen delt ut til bilister, med oppfordring til å teste ut busstilbudet gratis.

Kollektivtransport og sykkel sto i fokus også vider i Mobilitetsuka både gjennom Kolumbus nettkampanje hvor man kunne vinne gratis busskort og sykkelutstyr (www.kolombus.no), på stands på Skurve, Kvadrat og hos National Oilwell Varco og StatoilHydro på Forus.

Handlingsplan Europeisk mobilitetsuke Sandnes og Stavanger
16-22.09.2009

Lørdag 19. markerte Stavanger kommune med venner åpningen av den siste gågate-utvidelsen i Stavanger sentrum. På Nytorget ble den nye gratis bysykkelordningen «Freeride» lansert:

freeride
Utopisk bysykkelordning for Stavanger

Freeride er et kunstprosjekt som trillet ut av Grasrota-initiativet i 2008.
Grasrota-prosjektene skal bygge bro mellom utopi og virkelighet, mellom kunsten og samfunne
Initiativtakerne bak Freeride er Mona Orstad Hansen og Torunn Larsen,som har fått med seg fle
kreative sykkelentusiaster tilknyttet Rogaland kunstsenter. Blant disse er Solveig Landa, Mari
Steen, Patric Gill og Tore Andre Meling.

Freeride er en utopisk idé satt ut i virkeligheten:
Fri for betingelser! Fri for registrering! Fri for depositum! Fri for låser!
Systemet er 100% avhengig av folk tar kollektivt ansvar og deler på godene.

Øvre Holmgata i Stavanger ble også fylt med aktiviteter som sykkelhinderløpe for barn og unge, utdeling av smaksprøver på bussen, reflekser, sykkelkart samt informasjon om sykkel, sykkelstamvei, bussruter, salg på sykkelutstyr osv.

Ett permanent tiltak som ble trukket frem i Mobilitetsuka:

Samarbeidspartnere

Mobilitetsuka i Stavangerregionen var et samarbeid mellom Stavanger kommune, Sandnes kommune, Rogaland fylkeskommune, Kolumbus, Statens vegvesen og Grønn Hverdag.

12 permanente tiltak i Stavanger og Sandnes i 2009

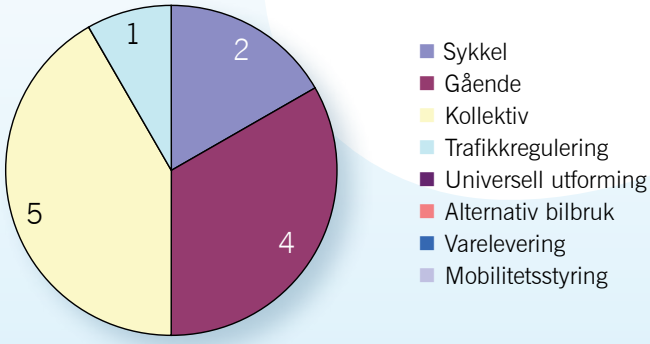

Tromsø

I Tromsø ble Mobilitetsuka markert åpnet av Varaordfører Gunhild Johansen 16. september. Åpningen var også det offisielle startskuddet for kampanjen «Beintøft» som oppfordrer folk i Tromsø til å «bruke beina» til jobb og skole.

Arrangementer

Fire av dagene i Mobilitetsuka ble markert med fokus på hvordan alternative reisemåter til bilen kan bidra til et bedre byklima. I tillegg til den internasjonale Bilfrie dagen 22. september inviterte Tromsø også lørdagen folk til å komme og oppleve hvordan byen kan oppleves uten bilen! Begge dagene ble Grønnegata, mellom Nordlys og Amtmannens gate forvandlet fra bilgate - til en åpen gate for folk og aktiviteter. Gata ble fylt med informasjonsstands, ny buss og el-bil ble presentert samt diverse underholdning som film og musikk fylte gata. I forbindelse med stengingen av Grønnegata ble det satt opp et ekstra godt busstilbud.

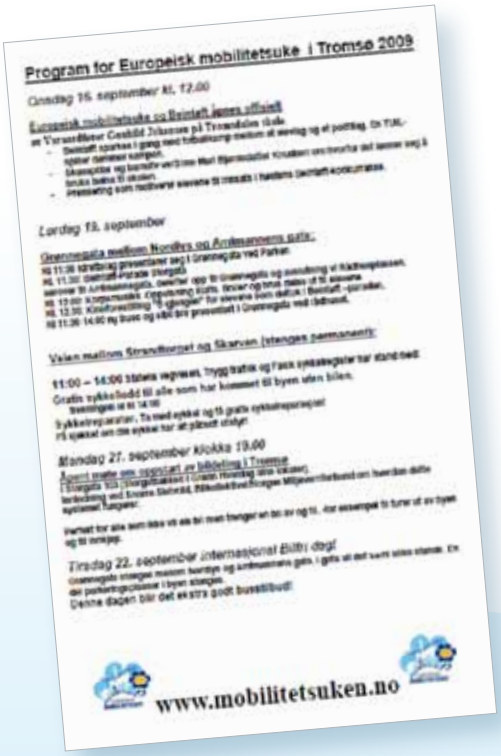
Program for Europeisk mobilitetsuke i Tromsø 2009

Onsdag 16. september kl. 12.00

Lørdag 19. september

Mandag 21. september klokka 19.00

Tirsdag 22. september internasjonal Bilfri dag!

Denne dagen blir det ekstra godt busstilbud!

www.mobilitetsuken.no

Permanente tiltak

I tillegg til den midlertidige gate-forvandlingen under de to Bilfrie dagene kunne Tromsø også presentere en permanent bilfri gate; veien mellom Strandtorget og Skarven. Lørdagen var også denne gata fylt med aktiviteter, med hovedfokus på sykkel. Statens vegvesen, Trygg trafikk og Falck stilte med stands og delte blant annet ut gratis sykkel-lodd til alle som hadde kommet til byen uten bilen.

I anledning internasjonal Bilfri dag ble den nye gang- og sykkelveien i Havna åpnet!

Annonse om EMU Tromsø:

Statens vegvesen brukte Mobilitetsuka til å informere om hva vegprising i Tromsø innebærer:

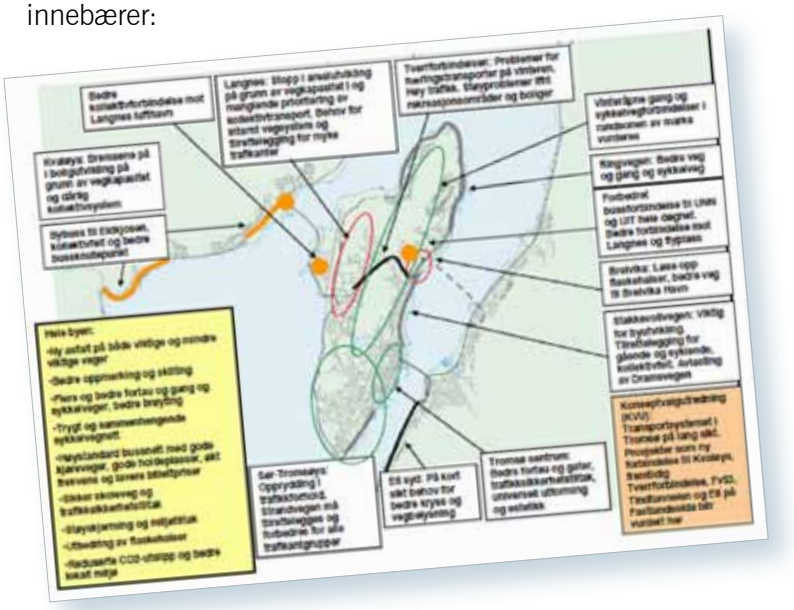

Samarbeidspartnere

Mobilitetsuka i Tromsø var et samarbeid mellom Tromsø kommune, Statens vegvesen, Grønn hverdag, Trygg trafikk, Falck, Fylkeskommunen, kollektivselskapet samt lokale idretts- og musikklag.

12 permanente tiltak i Tromsø i 2009

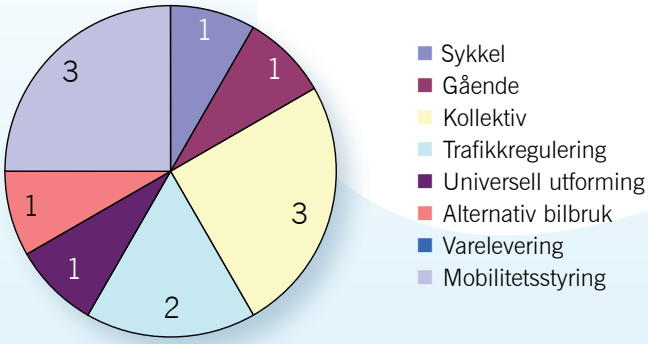

Trondheim

Trondheim fokuserte på å sykle og gå i Mobilitetsuken den 16.- 22. september.

På programmet i Mobilitetsuka i Trondheim 2009:

Aktiv skoleveg. Konkurranse 1. til 10. klasse
(i regi av Trondheim kommune + Trygg trafikk)

Utdeling og opptrykk av nytt sykkelkart, markedsføring av nye sykkelparkeringsplasser i midtbyen (i regi av Trondheim kommune, Statens vegvesen, SLF, FIVH mfl)

Aksjon mot tomgangkjøring (i regi av Miljøagentene)

Fire permanente tiltak i Trondheim i 2009

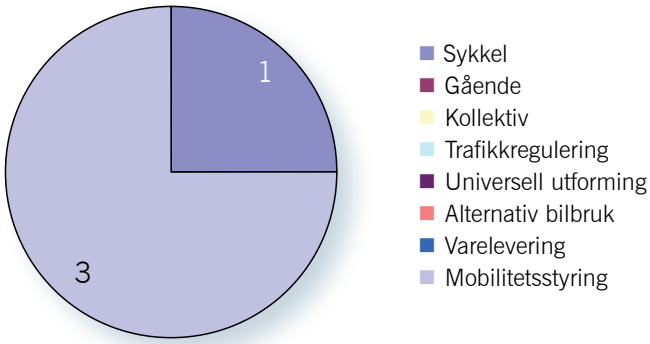

Kapittel 5

Resultater

Deltakelse i Mobilitetsuka i Europa totalt i 2009

- Deltakelsen i Europeisk Mobilitetsuke 2009 økte for 5. året på rad. Antallet kommuner som registrerte sin deltakelse på den europeiske nettsiden kom opp i rekordhøye 2181 deltakere fra 39 land!

PARTICIPATING COUNTRIES	NATIONAL LISTS	NUMBER OF CITIES
Austria	National list	400
Belgium	National list	163
Bosnia and Herzegovina	National list	5
Brazil	National list	12
Bulgaria	National list	39
Canada	National list	2
Colombia	National list	1
Croatia	National list	32
Cyprus	National list	2
Czech Republic	National list	85
Equator	National list	2
Finland	National list	3
Former Yugoslav Republic of Macedonia	National list	1
France	National list	157
Germany	National list	51
Greece	National list	2
Hungary	National list	74
Iceland	National list	5
Ireland	National list	13
Italy	National list	29
Japan	National list	9
Latvia	National list	6
Lithuania	National list	11
Luxembourg	National list	51
Netherlands	National list	231
Norway	National list	13
Poland	National list	127
Portugal	National list	65
Romania	National list	62
Serbia	National list	19
Slovakia	National list	3
Slovenia	National list	21
South Korea	National list	1
Spain	National list	390
Sweden	National list	51
Switzerland	National list	3
Taiwan	National list	1
Turkey	National list	2
United Kingdom	National list	37
TOTAL PARTICIPATING CITIES		2181

- Det høyeste deltakerantallet hadde Østerrike, Spania og Nederland. Hvert med over 200 deltakere (i de to førstes tilfelle, rundt 400 deltakere!).
- Den høyeste prosentvise økningen var i Serbia med 19 deltakere i 2009 (1 deltaker i 2008). Den største økningen i antall deltakere var i Belgia, Spania og Polen.

Bilfri dag

- Antallet kommuner som arrangerte «Bilfri dag» den 22. september, var 639; antall kommuner som markerte Bilfri dag (men ikke 22.09) var 270.

Permanente tiltak

- I år, i stor grad pga finanskrisa, var langt færre permanente tiltak rapportert gjennom web - registreringen. 4,441 permanente tiltak ble registrert i 2009 totalt, mot 7,677 i 2008.

Søk på nettsiden www.mobilityweek.eu

- De fleste treff på den europeiske websiden fant sted i september, og de fleste besøkende var faktisk fra USA! Mange var også fra Italia, til tross for at de ikke har noen nasjonal koordinator der.

Resultater i Norge 2009

Som i Europa for øvrig satte også Norge ny rekord med 14 deltakende kommuner i 2009. Til sammenlikning deltok 9 byer i 2008. Kommunene som deltok i 2009 var:

- Bergen • Bodø • Drammen • Fredrikstad • Kristiansand • Mandal
- Oppegård • Oslo • Porsgrunn • Skien • Sandnes • Stavanger • Tromsø
- Trondheim

Deltakerne representerte dermed ca 1,6millioner innbyggere, som utgjør ca 35 % av den norske befolkningen! Mange fikk derfor forhåpentligvis glede og nytte av tiltakene og arrangementene som kommunene kunne tilby innbyggerne gjennom årets Europeiske Mobilitetsuke og Bilfrie Dag.

Organisering og deltakelse i Norge

Europeisk Mobilitetsuke koordineres av Vegdirektoratet i Statens vegvesen på oppdrag fra Samferdselsdepartementet. Det er imidlertid Miljøverndepartementet og Samferdselsdepartementet ved statsrådene som inviterer kommunene ved Ordførere til å delta i kampanjen.

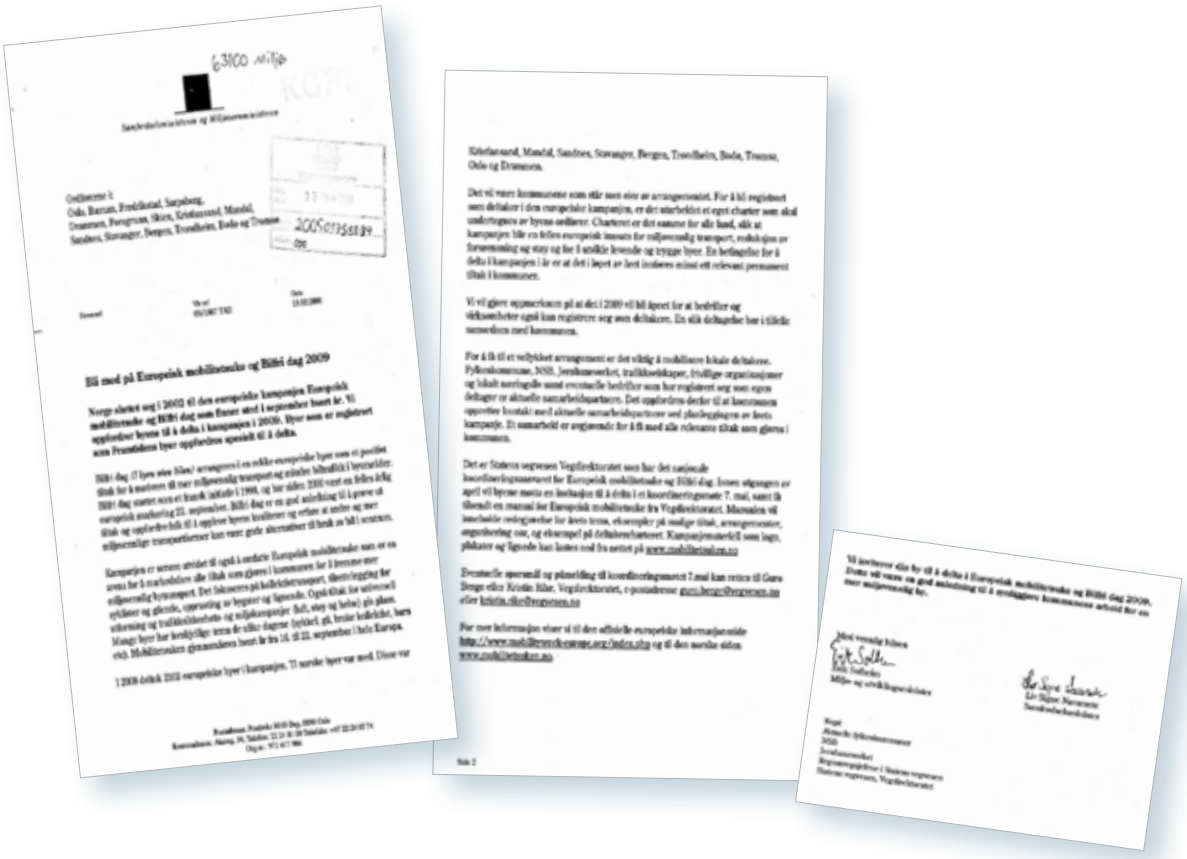

For å delta I Mobilitetsuka fylles deltaker-charteret ut og undertegnes av Ordfører. Planlagte aktiviteter for kampanjen og minst ett permanent tiltak for mer miljøvennlig bytransport beskrives.

Nytt i Norge 2009

Aktører som går foran med et godt eksempel

Nytt av 2009 var at organisasjoner og bedrifter som gjør tiltak for mer miljøvennlig transport i egen virksomhet også kan delta i Mobilitetsuka. Det foreligger et eget deltakercharter for «foretak» som må fylles ut for å delta. Siden foretak ikke er styrt av lokalpolitisk myndighet registreres ikke deltakelsen offisielt i den Europeiske oversikten over deltakelse. Det er imidlertid en fin måte for «best-practice» foretak å profilere seg lokalt ved at de i tillegg til å støtte opp om kommunens Mobilitetsukeinitiativ får vist frem sin gode praksis for å endre egen virksomhets reisevaner. I deltakercharteret fyller foretaket ut hvilke tiltak de har gjennomført:

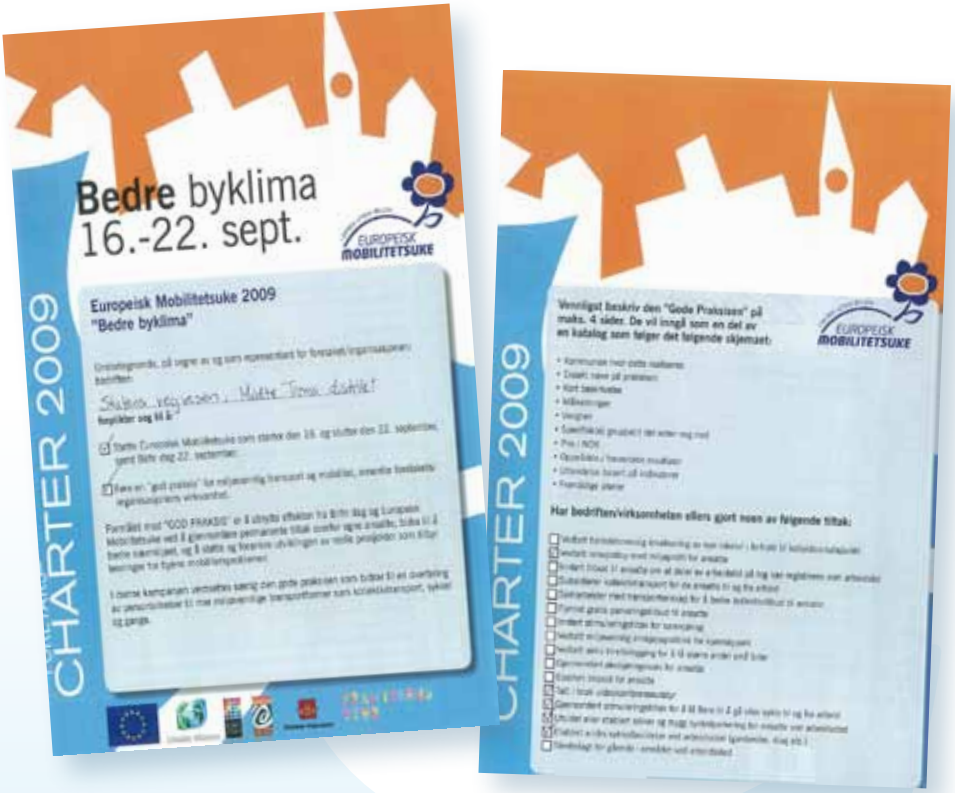

I 2009 var det to organisasjoner som deltok som egne foretak i Mobilitetsuka: Statens vegvesen, Midtre Troms distrikt, og Natur og Ungdom Oslo. Vegvesenet i Tromsø hadde i 2009 vedtatt en ny reisepolicy for arbeids- og tjenestereiser som legger føringer på at unødvendig bilbruk og reiser generelt skal begrenses og at mer miljøvennlige alternativer skal velges når det er mulig. Natur og Ungdom gjennomførte flere arrangementer i Oslo sentrum gjennom hele Mobilitetsuka hvor de blant annet inviterte til politisk debatt om bilens plass i Oslos gater under parolen «Bilen ut av byen».

16.-19. september arrangerer Natur og Ungdom aksjonsuka «Bilen ut av byen»

Det blir konserter, miljøvandring, aksjoner, debatt og mye mer. Kollektivkampanjen støtter arrangementet, og krever et bilfritt sentrum som slipper buss, trikk og fotgjengere frem.

Det er i de største byene at problemene knyttet til klimagassutslipp og luftforurensning fra veitrafikken er størst, men det er også her det er lettest å gjøre noe med problemet. Hvis politikerne legger til rette for det, er det lett å få flere til å sette den forurensende bilen hjemme, og heller gå, sykle, eller reise kollektivt. Det vil Natur og Ungdom sette fokus på gjennom «Bilen ut av byen». Sammen med Kollektivkampanjen jobber de for bilfritt sentrum i Oslo innenfor ring 1, færre parkeringsplasser i sentrum, flere sykkelfelt og flere kollektivgater så buss og trikk kommer fortere fram.

Her er et utdrag av programmet for Bilen ut av byen- Programmet er åpent for alle!

Torsdag:

17:00

Hvordan sykle trygt i Oslo sentrum?
Syklistenes Landsforening lærer deg tips og triks om hvordan du kan sykle trygt i Oslo, og viser deg hvor det haster å få sykkelstier. Møt opp på Slottsplassen med egen sykkel, eventuelt en bysykkel, – og husk hjelm!

17:30

Miljøvandring
Bernt Bull fra Naturvernforbundet tar deg med på en byvandring der tema er miljøproblemer og -løsninger. Møt opp ved operaen.

Fredag

10:45

Vær med å kreve kollektivsatsing fra regjeringen!
Vi står foran Slottet når regjeringen møtes til Statsråd for å kreve mer penger til kollektivtrafikk i de største byene.

Lørdag

12:30

Vær med å kreve at Norge tar ansvar under klimaforhandlingene i København
Sammen med representanter fra Young Friends of the earth Europe møter vi opp foran Stortinget og viser konsekvensene av klimaendringene. Bli med på å få stortingspolitikerne til å ta ansvar for norske utslipp under klimaforhandlingene i København.

13:00

Debatt på Stortorvet
Nasjonale og Oslo-politikere stiller til debatt om mer miljøvennlig transport i de store byene på Stortorvet. Kom og hør hva de har å si! Se etter miljøtrikken.

15:00 og utover

Konserter og aktiviteter på Youngstorget. Disse skal spille:
Moddi
The Little Hands of Asphalt
Cold Mailman
Anton Ruud and the Wrong Way Home
I tillegg blir det mulighet for en matbit, quiz, oppvisning av capoeira og mye mer!

19:00

Konsert på trikken
Møt opp i trikkesløyfa på Stortorvet og ta konserttrikken for å få med deg The Little Hands of Asphalt med akustisk spill på trikken.

Medieoppslag Europeisk Mobilitetsuke 2009

Allerede 11. september, en liten uke før Mobilitetsuken startet, kom de første medieoppslagene. Over en hel side kunne Nordlys fortelle at Tromsø får to bilfrie dager på rappen. Varden og Telemarksavisa fulgte opp samme dag med store oppslag om bilfri dag i Porsgrunn og Skien. 700 høyhælte sko, bilfrie gater og gratis buss skulle her vise at det er enkelt å kjøre kollektivt og å ta beina fatt for å komme seg fram i byene. Porsgrunn og Skien var med i Europeiske Mobilitetsuke for første gang i 2009 og Statens vegvesen var en aktiv medaktør. Byene viste seg å være veldig flinke til å få med mediene.

Nasjonal koordinering

15. september ble det sendt ut en nasjonal pressemelding fra Vegdirektoratet, koordinert med presseopplegg i byene. Et av budskapene var at alle ordførerne i de 13 byene som deltok ville markere dagen i deres byer. Dette genererte oppslag i 15 – 20 aviser rundt om i landet samme dag, i tillegg til radio. Pressen fulgte opp med lokale saker i dagene etter, de aller fleste svært positive!

Lokale tiltak

I Bergen hang klatrere fra brannvesenet opp et banner på 300 kvadratmeter på rådhuset som en del av kampanjen, noe Bergens tidende selvfølgelig slo stort opp.

Beintøff-konkurranse i Tromsø og tegnekonkurranse med tema «Bedre byklima» i alle barnehager i Bodø, er eksempler på lokale tiltak som genererte presseoppslag både før, under og etter at Mobilitetsuken var ferdig.

I Fredrikstad stengte man Stortorvet for parkeringsplasser, for å gjøre plass til et kjempestort gatekunstprosjekt, mens i flere andre byer stengte man av deler av bysentra eller mindre gatestubber for å gjøre plass til bilfrie og kulturelle aktiviteter, noe som også fikk mye medie-oppmerksomhet.

Medieoppslag totalt

Totalt kan medieloggen vise til mer enn 70 oppslag i aviser landet rundt i løpet av Europeisk Mobilitetsuke, og selv flere uker etter kan vi logge sporadiske oppslag. De byene som var flinke til å følge opp den nasjonale markeringen og lage gode lokale tiltak for å skape blest om markeringen, var også de som fikk flest positive oppsalg.

Nedenfor er noen eksempler på positive medieoppslag før, under og etter Europeisk Mobilitetsuke.

Tiltak som varer

Europeisk Mobilitetsuke er en årlig kampanje som i ei uke hvert år setter fokus på betydningen av miljøvennlig bytransport over hele Europa. Uka skal være en mulighet for lokale myndigheter og samarbeidspartnere til å komme i kontakt med befolkningen og formidle hvilke alternativer som finnes for smartere reiser i sin by uten bilen. For å delta i Mobilitetsuka må kommunen derfor innenfor kampanjens kalenderår kunne vise til minst ett permanent tiltak som legger til rette for en mer miljøvennlig bytransport. Tiltakene rapporteres inn gjennom deltakercharteret, og promoteres på ulike vis gjennom deltakernes arrangementer gjennom hele Mobilitetsuka. Målet er en økt bevissthet rundt egne reisevaner og transportmiddelvalg og på sikt bidra til at færre reiser gjøres med bil til fordel for mer miljøvennlige transportformer som kollektivtransport sykkel og gange. I tillegg løftes tiltak for bedre tilgjengelighet og mer levlige byrom og –gater frem og folk inviteres til å oppleve byen uten bilen.

I 2009 ble 136 permanente tiltak rapportert inn gjennom deltakercharterne i Norge:

136 permanente tiltak i Norge i 2009

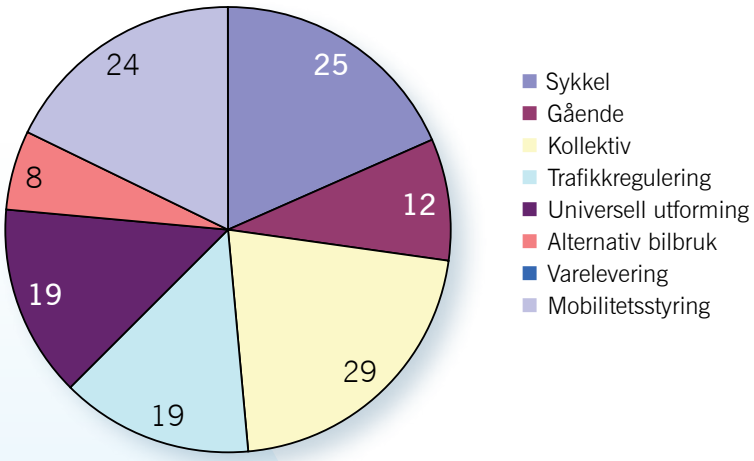

136 permanente tiltak i Norge i 2009

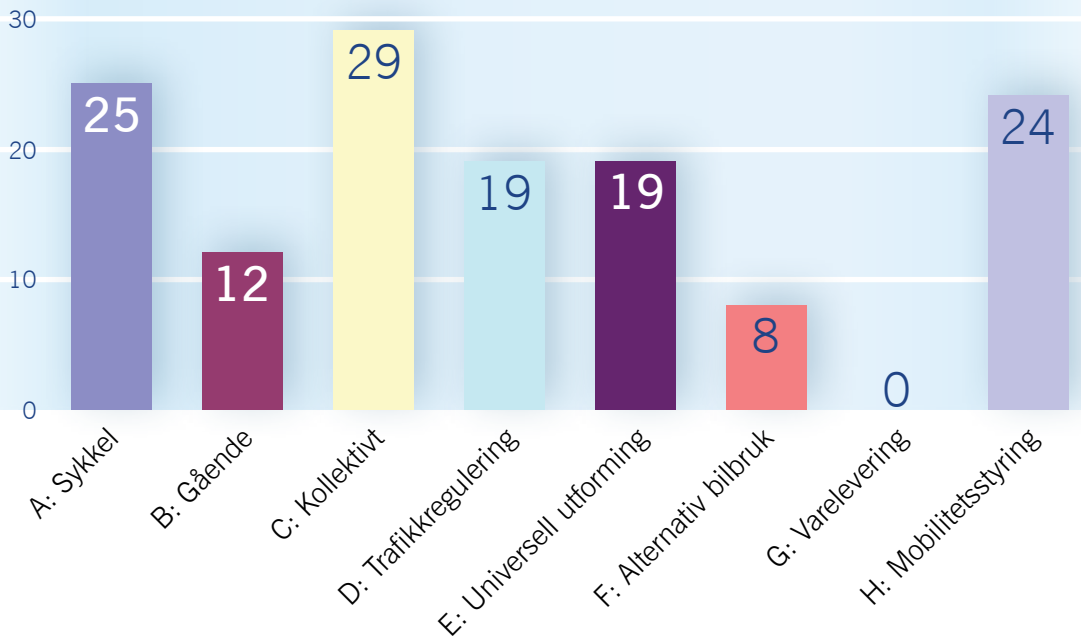

De ti mest brukte tiltakene i Norge 2009

1.	Utbedring av sykkelveinettet
2.	Utbedring av sykkelinstallasjonene
3.	Utbedring eller utvidelse av kollektivtransportnettet
4.	Fartsreduksjon i områder nær skoler
5.	Utvikling av transporttilbud som er tilgjengelig for alle

6.-10.:

	Opprette system for leie av sykkel eller sykkeldeling
	Oppgradering av infrastrukturen for gående
	Utbedring eller utvidelse av kollektivtransporttilbudet
	Opparbeidelse av taktile fortau
	Lansering av planer for økt tilgjengelighet

Europeisk Mobilitetsuke
16. – 22. september 2010

Janez Potočnik, EU-kommisær for miljø:

«Altfor mange europeere er avhengige av bilen sin både for lengre, og mer bekymringsfullt, også for korte reiser. Dette er et problem av flere grunner: mer kjøring betyr flere trafikkulykker og mer luftforurensning. I tillegg, mer bilbruk betyr mindre fysisk aktivitet, en faktor som har bidratt til store overvektsproblemer over hele Europa. Hovedtema for Europeisk Mobilitetsuke 2010; Reis smartere – lev bedre, er en påminnelse til lokale myndigheter om at de må ta inn over seg hvordan effekten av deres transportpolitikk påvirker bymiljøet og livskvaliteten, og at de må hjelp folk med å kunne ta smartere og sunnere reisevalg».

«Reis smartere – lev bedre»

«Reis smartere – lev bedre» ble valgt som hovedtema for Europeisk Mobilitetsuke 2010 i erkjennelse av de betydelige effektene dagens bytransporttrend har på helse, både for innbyggerne og for byene og tettstedene vi bor i. Den omfattende bruken av motoriserte transportmidler i byer, særlig privatbilen, forårsaker mange helseproblemer for inbbyggerne. De omfatter skader og dødsulykker som følge av kollisjoner, luftveisproblemer og sykdom som følge av luftforurensning og så vel kroniske lidelser som overvekt og hjerte- / kar sykdommer som følge av en stadig mer stillesittende livsstil.

Andre risikofaktorer for fysisk og mental helse omfatter fenomener som trigges av klimaendringer slik som ekstremvær som for eksempel flom, sosial isolasjon og forringede nærområder som følge av økt trafikk og kødannelse, samt redusert offentlig rom og støyplager som kan føre til søvnproblemer og forstyrrelser.

Europeisk Mobilitetsuke 2010 har derfor som mål å få flere europeiske innbyggere som bor i byområder til å «reise smartere», til fots, på sykkel eller med kollektivtransport. Ved å velge disse sunnere og mer bærekraftige reiseformene fremfor bilen, kan innbyggerne bidra positivt til egen helse og velvære samtidig som dette også er et godt bidrag til bedre miljø og livskvalitet i byene, og simpelthen gjør dem mer levelige.

For mer informasjon om Europeisk Mobilitetsuke og Bilfri Dag 2010

www.mobilityweek.eu

www.mobilitetsuken.no